

DNB Forsikring

Et selskap i DNB-konsernet

2017

Årsrapport

DNB

Styrets årsberetning for 2017

DNB Forsikring AS

VIRKSOMHETEN I 2017

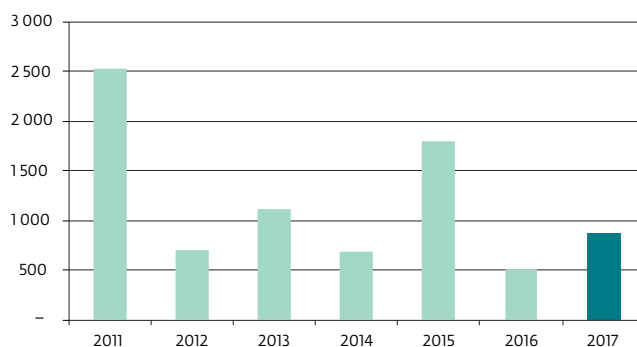
Resultatet for 2017 ble godt og bedre enn forventet. Resultat før skatt ble på 310,0 millioner kroner, det vil si marginalt lavere enn fjoråret, 6,2 millioner kroner. Dette til tross for ekstraordinære kostnader knyttet til systembytte og omorganisering. Resultatreduksjonen skyldes nedgang i andre inntekter grunnet nedskrivning av aktivert systeminvestering. I tillegg ble det forsikringstekniske resultatet noe lavere enn i 2016, og dette skyldes at fjorårets resultat inneholdt en avviklingsgevinst på erstatningsavsetningen i forbindelse med innføring av Solvens II. Den underliggende lønnsomheten i porteføljen er god.

Byttet av forsikringssystem har vært planlagt gjennom flere år, og ble selskapets hovedaktivitet også i 2017. Året ble preget av betydelig ekstrainsats fra hele organisasjonen for å kunne lansere det nye forsikringssystemet. Systemet ble tatt i bruk 9. oktober, og hele porteføljen på 218.000 kunder og om lag 570.000 forsikringsdekninger ble konvertert fra gammelt til nytt system. Selskapet har hatt innkjøringsproblemer etter systembyttet, spesielt i forbindelse med selve konverteringen. Gjenoppretting av driftsstabilitet har hatt hovedprioritet etter konverteringen, og stabiliteten har i den senere tid vært langt bedre. I regnskapet ble det foretatt en nedskrivning av balanseførte investeringer på 26,1 (17,5) millioner kroner. Nytt kjernesystem er et viktig fundament for å realisere selskapets strategiske målsettinger og vekstambisjon.

Det norske markedet for privatforsikring økte med 2,5 % i 2017 og utgjorde 36,6 milliarder kroner ved utgangen av året. 71,8 % (73,2 %) av selskapets premieportefølje er knyttet til hovedproduktene brann/kombinert og motorvognforsikring. Selskapet har en markedsandel på 6,3 % i privatmarkedet, det vil si på samme nivå som i fjor. Markedsandelene for hovedproduktene er som følger ved inngangen til 2018:

Produkt	Markedsandel	Totalmarked
Villa	5,5 %	7,4 mrd. kr
Innbo	9,5 %	2,4 mrd. kr
Personbil	5,2 %	15,4 mrd. kr
Reise	11,4 %	3,3 mrd. kr
Ulykke	8,8 %	0,8 mrd. kr

Flommen på Sørlandet var den største naturskadehendelsen i 2017, med et skadeomfang på 425 millioner kroner. Naturskader varierer betydelig fra år til år:

Naturskadene utgjorde totalt 874 millioner kroner i 2017, det vil si nærmere 300 millioner kroner lavere enn gjennomsnittet for perioden 2011-2017. For å beskytte resultatet mot denne type resultatsvingninger, og fordi selskapets naturskadefond er negativt, har selskapet reassuransebeskyttelse utover programmet til Norsk Naturskadepool.

DNB kommuniserte en økt satsing på forsikring på kapitalmarkedsdagen. Det fremgår av tabellen ovenfor at personbil er et viktig produkt dersom selskapet skal lykkes med vekstplanene. Som ledd i dette er det gjort flere markedstiltak for å understøtte satsingen, herunder lanseringen av «Bonusbulken» og «Enkel Bilhandel». Sistnevnte er utviklet i samarbeid med banken, og selskapet bidrar med forsikring for kunden i kjøpsløsningen. I tillegg til de nevnte tiltakene, har selskapet gjennom 2017 gjennomført et pilotprosjekt for distribusjon gjennom bilforhandlerkanalen. Videre er det gjort endringer i prismodellene på bilforsikring som bl.a. skal bidra til større vekst for volummodeller og elektriske biler.

Det arbeides kontinuerlig med videreutvikling av salg av forsikring i bankens kundestrømmer. Som ledd i økt forsikringssatsing, ble selskapet på slutten av 2017 flyttet organisatorisk. Det nye forretningsområdet «Wealth management & Insurance» samler all forsikringsvirksomhet i konsernet, både livsforsikring og skadeforsikring.

MÅL OG STRATEGI

DNB Forsikring leverer skadeforsikring og skadeoppgjør til privatpersoner, og produktene dekker det meste av private husholdningers behov for skadeforsikring. For individuelle hovedprodukter som bil, hus, innbo og reise, tilbys ulike kvalitetsnivåer på produktene.

Selskapet skal ha produkter som er enkle å finne, enkle å forstå og enkle å kjøpe. Ambisjonen er å være tilstede der kunden er, det vil si i relevante kundestrømmer i banken og med fokus på digitale flater. De individuelle forsikringsproduktene skal ha innhold og vilkår på høyde med de ledende i markedet for å understøtte DNB som en kvalitetsleverandør. Dette er særlig sentralt for «Best-produktene», hvor dekningsgarantien skal være et uttrykt kvalitetsstempel.

Selskapets vekstmålsetning skal oppnås gjennom følgende strategiske fokusområder:

- Levere de beste kundeopplevelsene som gjør at selskapet fortjener kunderelasjonen. Målet er å tilby markedets enkleste og mest personlige forsikringsprodukter ved bruk av kundeinnsikt og digitale løsninger.
- Øke innovasjonstakten for å begeistre kundene og legge grunnlag for fremtidig lønnsom vekst.
- Arbeide målrettet med kunderettet produkt- og konseptutvikling. Det vil være et sterkt fokus på å utvikle nye produkter og konsepter som setter kunden i sentrum.
- Investering i fremtidens teknologi.
- Inkorporere samfunnsansvar i alle beslutningsprosesser. Skadeoppgjørene skal bidra til at kundene opplever forutsigbarhet, både økonomisk og i oppgjørsprosessen, når uforutsette hendelser inntreffer. Videre utøves samfunnsansvaret gjennom at selskapet tilbyr ansvarlige produkter.

De strategiske initiativene skal understøttes av et betydelig skift i selskapets kompetansesammensetning. Kompetanse innen digitalisering og ny teknologi vil bli vektlagt ytterligere. I tillegg skal lederne i selskapet motivere og skape engasjement omkring innovasjon og endring, og således bidra til en prestasjonsdrevet kultur.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

DNB Forsikring oppnådde et godt resultat i 2017 med 310,0 (316,2) millioner kroner før skatt og 235,4 (239,3) millioner kroner etter skatt. Resultatet før skatt ble 6,2 millioner kroner lavere enn i 2016, og ble fordelt slik mellom resultatkomponentene:

- Forsikringsdriften: 240,8 (254,0) millioner kroner
- Investeringer: 73,2 (55,1) millioner kroner
- Netto andre inntekter: -4,0 (7,1) millioner kroner

Reduksjonen i resultatet fra forsikringsdriften skyldes i hovedsak ekstraordinære kostnader i forbindelse med systembyttet, og at fjorårets resultat inneholdt en avviklingsgevinst på erstatningsavsetningen i forbindelse med innføring av Solvens II. Den underliggende lønnsomheten i porteføljen vurderes som god. Inntekter fra investeringer økte med 18,1 millioner kroner i 2017 som følge av endringer i kapitalforvaltningsstrategien. Andre inntekter ble redusert med 11,1 millioner kroner grunnet nedskrivning av aktivert systeminvestering.

Resultat fra forsikringsdriften

Resultat fra forsikringsdriften omfatter summen av premieinntekter, erstatningskostnader og driftskostnader. Forsikringsresultatet i selskapet har vært stabile og gode de siste årene, og utgjorde 240,8 millioner kroner i 2017, 13,2 millioner kroner lavere enn i 2016.

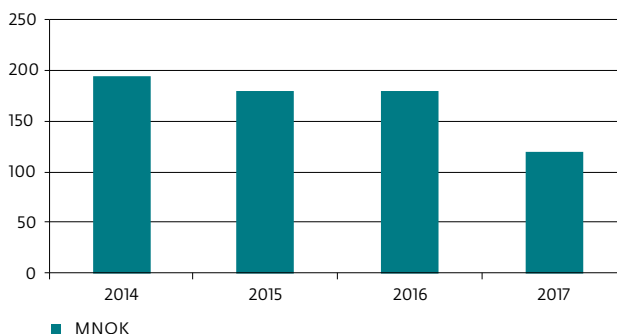
Opptjent premie for egen regning økte med 95,5 millioner kroner (4,6 %), og utgjorde 2 161,1 millioner kroner i 2017. Det ble resultatført erstatninger for egen regning på 1 498,1 millioner kroner, tilsvarende en økning på 52,3 millioner kroner (3,6 %). Forsikringsrelaterte driftskostnader utgjorde 422,3 millioner kroner, det vil si en økning på 56,4 millioner kroner (15,4 %) sammenlignet med fjoråret.

Combined ratio for egen regning måler erstatninger og driftskostnader som andel av premieinntekt, alle størrelser etter reassuranseavgivelse. I 2017 utgjorde combined ratio for egen regning 88,9 %, sammenlignet med 87,7 % på samme tidspunkt i fjor, dvs. en økning på 1,2 prosentpoeng. Nøkkeltallet fordelte seg med 69,3 (70,0) i skadeprosent og 19,6 (17,7) i kostnadsprosent.

Skadeprosenten ble redusert med 0,7 prosentpoeng sammenlignet med 2016. De viktigste faktorene som påvirker nivået på skadeprosenten er:

- **Storskader:** Selskapet har definert storskader som skader større enn 1 millioner kroner i skadeomfang. Det inntraff 48 storskader i 2017, som totalt beløp seg til 119,1 millioner kroner. Figuren nedenfor viser antall skader og totalt skadeestimat per skadeår (skader i millioner kroner på venstre akse og antall på høyre akse):

Storskader over 1 million kroner

Det fremgår av figuren at det har vært relativt lite storskader i 2017 sett i forhold til tidligere år. Storskadene utgjorde om lag 10 % av brutto opptjent premie i 2014, og 9 % både i 2015 og 2016. Andelen er redusert, og utgjorde omtrent 5 % i 2017.

- **Naturskader:** Den største enkelthendelsen i 2017 var flommen på Sørlandet i oktober. For hele forsikringsbransjen medførte flommen skader på totalt 425 millioner kroner. Selskapet dekker om lag 3 % av naturskadeerstatningene gjennom Norsk Naturskadepool. Eget reassuranseprogram dekket nærmere 5 millioner kroner av denne skadehendelsen. Selskapets andel av totale naturskader utgjorde 16,5 millioner kroner på brutto-basis i 2017, sammenlignet med 15,6 millioner kroner i 2016.

- **Skadefrekvens:** DNB Forsikring ser mye av den samme utviklingen som markedet for øvrig: i bransjen opplevde man en reduksjon i brann og vannskader i 2017. På motor var skadefrekvensen på omtrent samme nivå som i 2016, men gjennomsnittsskaden økte betydelig for vognskader og påvirket lønnsomheten negativt. En årsak er at bilene blir mer avanserte og at verkstedsutgiftene dermed øker. Skadefrekvensen på brann/kombinert har stabilisert seg, og det var færre vannskader i 2017 enn i 2016. I likhet med markedet generelt var det en frekvensøkning på reise i 2017.
- **Avviklingsresultat:** Forsikringsresultatet inkluderer en avviklingsgevinst på tidligere skadeårganger på 17,3 millioner kroner i 2017, dvs. 27,2 millioner kroner lavere enn i fjor. Hoveddelen av avviklingsgevinsten i 2016 var knyttet til innføring av avsetningsregelverket i Solvens II.

Kostnadsprosenten utgjorde 19,6 i 2017, tilsvarende en økning på 1,8 prosentpoeng sammenlignet med 2016, og den fordelte seg med 8,0 % på salgskostnader og 11,6 % på selskapets driftskostnader. Kostnadsprosenten tilknyttet salget økte med 0,6 prosentpoeng i 2017, hvilket skyldes økt innslag av forsikringsdistribusjon gjennom eksterne kanaler. Kostnader knyttet til gjennomførte organisasjonsendringer samt kostnader knyttet til bytte av kjernesystem bidro til økte driftskostnader og at kostnadsprosenten økte med 1,2 prosentpoeng. Det forventes reduksjon i kostnadsprosenten fremover, spesielt knyttet til selskapets interne driftskostnader.

Resultater fra investeringer

Netto inntekter fra investeringer utgjorde 73,2 (55,1) millioner kroner i 2017, dvs. en økning på 18,1 millioner kroner sammenlignet med fjoråret. Beholdning av finansielle eiendeler økte med 193,2 millioner kroner i 2017, og utgjorde 2 576,5 millioner kroner ved utgangen av året. Selskapet har gjennom 2017 gjennomført porteføljeendringer i tråd med investeringsstrategien. Ved utgangen av året har selskapet plassert 344,1 millioner kroner i aksjer og eiendom, tilsvarende 13,4 % av finansielle eiendeler. Endringen i investeringsstrategien er årsaken til inntektsøkningen i 2017.

Netto andre inntekter

Netto andre inntekter er en sammenslåing av andre forsikringsrelaterte inntekter, andre inntekter og andre kostnader i resultatregnskapet. Netto andre inntekter ble negativ med 4,0 millioner kroner i 2017, dvs. 11,1 millioner kroner lavere enn i fjor. På inntektssiden omfattes gebyrinntekter og ulike provisjonsinntekter fra forsikringsvirksomheten. På kostnads-siden inkluderes nedskrivning av aktivert systemutvikling samt renter på ansvarlig lån. Hovedårsaken til reduksjonen i netto andre inntekter er nedskrivninger på aktiverte systemutviklingskostnader. Totalt ble systemet nedskrevet med 26,1 (17,5) millioner kroner i 2017.

Resultater per Solvens II-bransje

Forsikringsresultatet på 240,8 millioner kroner fordelte seg slik på hovedproduktene klassifisert etter produktinndelingen i Solvens II:

Beløp i 1000 kr	Inntektstap	Motorvogn – trafikk	Motorvogn – øvrige	Brann og annen skade på eiendom	Ansvar	Assistanse	Diverse økonomisk tap	Totalt
Opptjent premie	217 252	322 367	488 693	760 540	1 177	364 838	37 026	2 191 938
Resultat før skatt	64 699	33 770	51 193	104 820	1 542	64 218	-10 247	309 995
Andel av resultat	21 %	11 %	17 %	34 %	0 %	21 %	-3 %	100 %

«Inntektstap» i tabellen omfatter produktene Betalingsforsikring og Ulykke, mens «Assistanse» er identisk med Reise etter tradisjonell produktinndeling. Tabellen viser at et betydelig positivt bidrag til resultatet kommer fra Eiendom (34 %) og Motor (28 %), men likevel mindre enn andelen av premien skulle tilsi. Produktgruppen Eiendom viste en reduksjon i brutto skadeprosent på 7,9 prosentpoeng sammenlignet med 2016. Selskapets andre hovedprodukt, motorvognforsikring, viste en tilfredsstillende lønnsomhet med en skadeprosent på 73,8 % (73,6 %), tilnærmet uendret i 2017 sammenlignet med i 2016.

Kontantstrøm

Netto kontantstrøm utgjorde -2,8 (-19,1) millioner kroner i 2017. Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter utgjorde 325,2 (149,0) millioner kroner, og består av premieinnbetalinger, erstatningsutbetalinger, kontantstrøm til reassurandører, driftskostnader og overføringer til investeringsporteføljen. Negativ kontantstrøm fra investeringsaktiviteter på 78,0 millioner kroner omfattet utviklingskostnader knyttet til det nye forsikringssystemet. Selskapets kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter i 2017 bestod av utbetaling av konsernbidrag og utgjorde netto 250 millioner kroner.

Styret mener årsregnskapet gir en rettvise oversikt over eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat i DNB Forsikring AS. Den finansielle stillingen vurderes som god, både hva gjelder lønnsomhet og soliditet. Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er tilstede, og dette er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet.

RESULTATDISPONERING

Selskapets resultat etter skatt utgjorde 235,4 millioner kroner for 2017. Styret foreslår at resultatet disponeres som følger:

Overført til annen opptjent egenkapital:	MNOK 122,9
Avsatt konsernbidrag:	MNOK 112,5
Det avsettes ikke til utbytte for 2017.	

RISIKOSTYRING

Med utgangspunkt i Solvens II regelverket, konsernpolicyen for risikostyring og rammeverket for risikoappetitt har DNB Forsikring etablert en risiko- og kapitalstrategi som skal sikre at risikovurderinger integreres i selskapets styringsprosesser. DNB Forsikrings risikoappetitt besluttet av selskapets styre, og angir grenser for de viktigste risikoene. Det utarbeides en kvartalsvis risikorapport til styret med oppfølging av selskapets risikoappetitt og virksomhetsstyring. Evnen til å håndtere risiko er kjernen i virksomheten og en forutsetning for verdiskapning over tid. Risikostyringen skal preges av god kvalitet og høy informasjonsverdi.

Forsikrings- og motpartsrisiko

Den primære risikoeksponering er skadeforsikringsrisiko i det norske privatmarkedet. I tillegg har selskapet også personrisikoprodukter, noe som bidrar til å balansere forsikringsporteføljen ettersom personforsikring i liten grad samvarierer med bil-, hus- og reiseforsikringer. Forsikringsporteføljen har gjennom risikoseleksjonen en lavrisiko-profil, og eksponering mot store enkelthendelser begrenses gjennom selskapets reassuranseprogram. Selskapets styre har utarbeidet rammer og målsetninger for selskapets reassuranseprogram. Programmet skal bidra til at resultateffekten av spesielt store skader utjevnes, og at selskapets egenkapital beskyttes. Utestående krav mot reassurandører kan medføre en betydelig motpartsrisiko. Det er således fastsatt krav til spredning av programmet, samt krav til minimumsrating av reassurandørene som deltar. Forsikringsrisikoen utgjør om lag 79 % av basiskravet til solvenskapital.

Markedsrisiko

Den nye finansforetaksloven og Solvens II setter krav til at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til forsikringsforpliktelsene. Den overordnede målsetningen for kapitalforvaltningen er at risikoen i investeringsporteføljen skal tilpasses selskapets totalrisiko og kapitalsituasjon, samt DNB-konsernets risikovilje. Selskapets investeringsstrategi behandles og vedtas av selskapets styre minimum årlig. Arbeidet med å utnytte diversifiseringspotensialet er en kontinuerlig prosess, hvor målet er å øke forventet avkastning uten at solvenskravet øker vesentlig. Markedsrisikoen økte med 86 millioner kroner gjennom året, til 152 millioner kroner. Dette skyldtes først og fremst økt eksponering mot aksje- og eiendomsfond. Markedsrisikoen vurderes totalt sett som moderat ved utgangen av året.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil ved prosesser og systemer, samt feil begått av ansatte eller eksterne hendelser. 2017 ble et år preget av betydelig ekstrainnsats fra hele organisasjonen for å kunne lansere nytt fagsystem. Det har vært utfordringer etter implementeringen som har påvirket driften og kundeopplevelsen. I 2018 bør de vesentligste innkjøringsproblemene være tilbakelagt. Solvenskapitalkravet for operasjonell risiko beregnes sjablongmessig med 3 % av opptjent premie siste år. For 2017 utgjorde dette 65 millioner kroner.

Øvrige risikoer

I tillegg til risikoområdene som er omhandlet i Solvens II, er selskapet i en begrenset grad eksponert for likviditetsrisiko. Likviditetsrisikoen anses som lav siden selskapet har fastsatt en investeringsinstruks som sikrer høy grad av likviditet. Selskapet er ikke eksponert for kredittrisiko.

KAPITAL OG SOLIDITET

DNB Forsikring beregner solvenskapitalkrav etter standardmetoden i Solvens II. Resultatet av beregningene gjennomgås i styret hvert kvartal. Solvensmarginen styrket seg med 12 prosentpoeng i løpet av 2017, og utgjorde 183 % ved utgangen av året. Solvenskapitalen oversteg solvenskravet med 416 millioner kroner, og beregningen av kapitaldekningen tar hensyn til avsatt konsernbidrag på 112,5 millioner kroner. Kapitalsituasjonen vurderes som god ved utgangen av 2017.

ORGANISASJON OG ARBEIDSMILJØ

DNB Forsikring AS er et heleid datterselskap av DNB ASA. Selskapet har forretningsadresse og kontor med alle funksjoner i Dronning Eufemias gate 30 i Oslo kommune. Selskapet hadde ved årsskiftet 200 ansatte, samtlig er ansatt i Oslo.

Ansatte og arbeidsmiljø

Styret anser arbeidsmiljøet i selskapet som godt. Sykefraværet ble på 6,8 % i 2017, dvs. 0,1 prosentpoeng lavere enn i 2016. Andelen av sykefraværet som er knyttet til langtidsfravær utgjorde 4,1 % i 2017, mot 5,7 % i 2016. Fraværet var i hovedsak av en slik art at det ikke kan tilskrives arbeidsmiljøet, men det arbeides kontinuerlig med tiltak for å redusere sykefraværet.

Det forekom ikke arbeidsskader eller arbeidsulykker i 2017. I tråd med DNB-konsernet ellers ble det gjennomført tre såkalte «pulsmålinger» også i 2017. Systembyttet har vært krevende for store deler av organisasjonen, og resultatene for 2017 viste en nedgang fra 2016. Undersøkelsene vil følges opp tett videre og det er utarbeidet tiltaksplaner der det er behov.

Det er en ambisjon å dyrke frem en læringskultur i konsernet, og sentrale organisasjonsverktøy vil bli utviklet for i større grad å støtte opp under ny retning. Dette vil blant annet omfatte ny prosess for medarbeiderutvikling, ny organisasjonsmåling og nytt opplegg for ledelsesutvikling.

Ytre miljø

Selskapets virksomhet er av en slik art at det ikke forurensar mer enn normalt.

Likestilling og diskriminering

DNB legger stor vekt på likestilling, herunder å gi like muligheter for faglig og personlig utvikling, lønn og andre godtgjørelser. Selskapet legger vekt på å være en attraktiv arbeidsplass med høy etisk standard. Personalpolitikken skal sikre mangfold gjennom nødvendige omstillingstiltak, kompetanseutvikling, ansettelse og godt helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

Andelen kvinnelig ansatte per 31.12.17 utgjorde 58 %. Ledelsen besto av seks personer hvorav to kvinner. Styret i selskapet består av totalt fire personer, hvorav en kvinne, samt en observatør fra de ansatte.

Samfunnsansvar

Samfunnsansvar blir stadig viktigere, både for kunder, medarbeidere, eiere og samfunnet generelt. I konsernets og selskapets nye strategi er samfunnsansvar definert som et prioritert område.

Selskapet forvalter en investeringsportefølje per 31.12.17 på 2,6 milliarder kroner. DNB Forsikring AS har egen kapitalforvaltningsstrategi med egne risikorammer, men følger ellers konsernets retningslinjer for etiske investeringer.

I den operasjonelle driften har selskapet etablert følgende målsetninger:

- Skadeoppgjørene skal bidra til at kundene opplever forutsigbarhet, både økonomisk og i oppgjørsprosessen
- Selskapet skal bidra til skadereduserende tiltak i samfunnet
- Etiske og klimamessige forhold skal hensyntas i den operasjonelle driften og i produktutviklingen

Selskapet har en rekke avtaler med leverandører av forsikrings-tjenester som tilbys våre kunder. Det er viktig for selskapet å vite med størst mulig sikkerhet at de leverandørene det inngås avtaler med er etiske og bærekraftige.

DNBs retningslinjer for antikorrupsjon slår fast at DNB har nulltoleranse for korrupsjon og skal ha et robust forsvar mot korrupsjon basert på åpenhet og etterprøvnbarhet. Forebygging av korrupsjon og svik er viktige elementer i selskapet, og det jobbes kontinuerlig med dette.

Forsikringsvirksomhet understøtter målet om økt samfunnsansvar på en god måte. Kjernevirksomheten er å utvikle produkter som reduserer de økonomiske konsekvensene for kunden når uønskede hendelser inntreffer. Det pågår et systematisk arbeid for å kontrollere at alle produkter er ansvarlige, og samfunns-ansvarsperspektivet er en integrert del i utviklingen av nye produkter.

FREMTIDSUTSIKTER

Nytt kjernesystem er et viktig fundament for å realisere selskapets strategiske målsettinger, herunder ambisjoner for digitalisering og utvikling av nye produkter og tjenester. I tillegg vil flere prosesser bli enklere eller automatisert med nytt kjernesystem, og effekten av dette vil realiseres gjennom 2018.

Skadeforsikring har i lang tid vært underlagt et omfattende regelverk. De siste årene har imidlertid omfanget og kompleksiteten økt. I løpet av de nærmeste årene vil også flere nye EU-direktiv bli gjeldende i Norge, herunder nye regler om:

- Distribusjon av forsikringer: «Insurance Distribution Directive – IDD» innføres i 2018 med ett års overgangsperiode
- Ny personopplysningslov innføres i 2018 (GDPR)
- Utvidede plikter innenfor hvitvaskingsområdet
- Regnskapsmessige vurderinger (IFRS 9 Finansielle instrumenter i 2018/2021 og IFRS 17 Forsikringskontrakter i 2021)

Det oppleves tiltakende konkurranse i bransjen, men fortsatt god lønnsomhet. De fleste forsikringsselskap har fokus på kundeorientering, bedre utnyttelse av analyser og kundedata og digitalisering. Videre kan nye aktører, som gjerne er sterke på teknologi, etablere seg og true den tradisjonelle forsikringsbransjen.

Til tross for arbeidet med systembytte gjennom hele 2017, ble veksten i forsikringsbestanden høyere i andre halvår enn i første halvår. Dette ble understøttet av flere salgsfremmende tiltak, herunder lanseringen av «Bonusbulken». Dette bidro til at kjennskapen til DNB som forsikringsleverandør økte signifikant. Selskapet planlegger flere strategiske initiativ som vil understøtte vekstambisjonen, herunder økt satsning i bilforhandlerkanalen, effektivisering av salgsprosessene i bankens kundestrømmer og implementering av nye prismodeller. Nytt kjernesystem er på plass, og dermed er forutsetningene for digital distribusjon betydelig styrket.

Den underliggende lønnsomheten i selskapets forsikringsportefølje vurderes totalt sett som god. Selskapet har en forsikringsportefølje, kapitalstyrke og igangsatte aktiviteter som vil understøtte ambisjonen om vekst.

Oslo, 22. mars 2018

Styret i DNB Forsikring AS

Trond Bentestuen
(Styreleder)

Hanne Myre
(Styremedlem)

Per-Kristian Ek
(Styremedlem)

Kjartan Reve
(Styremedlem)

Ketil Voll
(Adm. direktør)

Regnskap og noter

Resultatregnskap

Balanseoppstilling

Endring i egenkapital

Kontantstrømoppstilling

Note 1 Regnskapsprinsipper

Note 2 Estimer

Resultatregnskapet

Note 3 Premieinntekter og erstatningskostnader

Note 4 Andre forsikringsrelaterte inntekter

Note 5 Forsikringsrelaterte driftskostnader

Note 6 Pensjoner

Note 7 Inntekt fra investeringer

Note 8 Skattekostnad

Balanse

Note 9 Immaterielle eiendeler

Note 10 Finansielle eiendeler og forpliktelser

Note 11 Aksjer og andeler

Note 12 Investeringer som holdes til forfall

Note 13 Fordringer

Note 14 Kontanter og kontantekvivalenter

Note 15 Fond

Note 16 Ansvarlig lånekapital

Note 17 Forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel

Note 18 Avsetninger og andre forpliktelser

Risiko og solvens

Note 19 Verdivurderingsforskjeller regnskaps- og solvens II balansen

Note 20 Kapitalkrav og kapitaldekning

Note 21 Opplysninger om risiko og sensitivitet

Øvrige opplysninger

Note 22 Antall ansatte/årsverk

Note 23 Godtgjørelser

Note 24 Transaksjoner med nærstående parter

Note 25 Eierforhold

Note 26 Hendelser etter balansedagen

RESULTATREGNSKAP

Beløp i 1000 kr	Note	2017	2016
Opptjente bruttopremier	3	2 191 938	2 105 623
Gjenforsikringspremie av brutto premier	3	-30 840	-40 031
Premieinntekt for egen regning		2 161 098	2 065 592
Andre forsikringsrelaterte inntekter	4	30 729	28 969
Brutto erstatningskostnader	3	-1 514 157	-1 511 762
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader	3	16 056	65 974
Erstatningskostnader for egen regning		-1 498 101	-1 445 788
Salgskostnader	5,24	-173 468	-153 522
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	5,6	-248 799	-211 534
Mottatt provisjon for avgitt gjenforsikring	5	0	-761
Forsikringsrelaterte driftskostnader		-422 268	-365 818
Resultat teknisk regnskap		271 458	282 955
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	7	43 883	48 361
Verdiendringer på investeringer	7	16 135	10 656
Realisert gevinst og tap på investering	7	13 522	-1 633
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer	7	-318	-2 236
Netto inntekter fra investeringer		73 222	55 148
Andre inntekter		520	567
Andre kostnader	9,16	-35 215	-22 438
Resultat ikke teknisk regnskap		38 527	33 277
Resultat før skattekostnad		309 984	316 231
Skattekostnad	8	-74 578	-76 959
Resultat før andre resultatkomponenter		235 406	239 272
Aktuarielle gevinster og tap på pensjonsforpliktelser	6	1	-1 356
Skatt på aktuarielle gevinster og tap		0	339
Andre resultatkomponenter		1	-1 017
Totalresultat		235 407	238 255

BALANSEOPPSTILLING

<i>Beløp i 1000 kr</i>	<i>Note</i>	<i>31.12 2017</i>	<i>31.12 2016</i>
Eiendeler			
<i>Immaterielle eiendeler</i>			
Andre immaterielle eiendeler	9	115 044	67 204
Sum immaterielle eiendeler		115 044	67 204
<i>Investeringer</i>			
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall	10,12	362 726	465 305
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	10,11	344 052	69 354
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	10	1 856 351	1 834 770
Andre finansielle eiendeler	10	13 407	13 885
Sum investeringer		2 576 536	2 383 314
<i>Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring</i>			
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	17	0	0
Gjenforsikringsandel brutto erstatningsavsetning	17	11 058	28 046
Sum gjenforsikringsandel av brutto forpliktelser		11 058	28 046
<i>Fordringer</i>			
Fordringer i forbindelse med direkte forretning – forsikringstakere	13	672 388	601 939
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	10, 13	24 962	104 638
Andre fordringer	13	4 369	7 713
Sum fordringer		701 719	714 290
<i>Andre eiendeler</i>			
Bankinnskudd	14,24	56 688	59 490
Eiendeler ved skatt	8	0	2 918
Sum andre eiendeler		56 688	62 408
Sum eiendeler		3 461 045	3 255 262

BALANSEOPPSTILLING

<i>Beløp i 1000 kr</i>	<i>Note</i>	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
Egenkapital			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Aksjekapital	25	265 000	265 000
Overkurs		292	292
Annen innskutt egenkapital		175 175	175 175
Sum innskutt egenkapital		440 467	440 467
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Fond mv			
Avsetning naturskadefondet	15	0	0
Avsetning garantiordningen	15	93 534	89 287
Annen opptjent egenkapital		292 978	174 319
Sum opptjent egenkapital		386 511	263 605
Sum egenkapital		826 978	704 072
Forpliktelser			
Evigvarende ansvarlig lånekapital	16,24	250 000	250 000
<i>Forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring</i>			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	17	902 670	850 659
Brutto erstatningsavsetning	17	1 090 697	989 526
Sum forsikringsforpliktelser brutto		1 993 368	1 840 186
<i>Avsetning for forpliktelser</i>			
Pensjonsforpliktelser	6	16 090	12 780
Forpliktelser ved skatt	8	98 385	70 921
Andre avsetninger for forpliktelser	18	70 032	72 232
Sum avsetning for forpliktelser		184 507	155 933
<i>Forpliktelser</i>			
Forpliktelse i forbindelse med direkte forsikring	10	50 222	46 939
Forpliktelse i forbindelse med gjenforsikring	10	1 819	299
Andre forpliktelser	18	154 150	257 834
Sum forpliktelser		206 191	305 072
Sum forpliktelser		2 634 066	2 551 190
Sum egenkapital og forpliktelser		3 461 045	3 255 262

Trond Bentestuen
(Styreleder)

Hanne Myre
(Styremedlem)

Per-Kristian Ek
(Styremedlem)

Kjartan Reve
(Styremedlem)

Ketil Voll
(Adm. direktør)

ENDRING I EGENKAPITALEN

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Aksjekapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Aktuarielle gevinster og tap	Avsetning naturskade fond	Avsetning garanti ordningen	Annen opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.15	265 000	292	175 175	-1 048	-	83 333	330 438	853 190
Resultat før andre resultatkomponenter							239 272	239 272
Avsatt konsernbidrag							-387 500	-387 500
Øvrige resultatelementer				-890				-890
Akkumulert estimatavvik siket ordning				1 939			-1 939	-
Avsetning naturskade fondet					-		-	-
Avsetning garantiordningen						5 954	-5 954	-
Egenkapital 31.12.16	265 000	292	175 175	-0	-	89 287	174 319	704 072
Resultat før andre resultatkomponenter							235 406	235 406
Avsatt konsernbidrag							-112 500	-112 500
Øvrige resultatelementer				1				1
Avsetning naturskade fondet					-		-	-
Avsetning garantiordningen						4 248	-4 248	-
Egenkapital 31.12.17	265 000	292	175 175	1	-	93 534	292 979	826 978

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstilling for perioden 1. januar til 31. desember	Note	31.12.2017	31.12.2016
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Netto innbetalte premier	3	2 204 595	2 114 117
Netto utbetalte erstatninger	3	(1 413 800)	(1 504 216)
Netto utbetalt til reassurandører		81 879	9 872
Betalte driftskostnader	5	(411 994)	(295 526)
Netto kontantstrøm fra obligasjoner og sertifikater		127 584	(165 893)
Netto kontantstrøm fra aksjer og andeler		(247 424)	2 630
Renter og omkostninger		(8 964)	(4 951)
Betalt skatt		(6 696)	(7 056)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		325 181	148 978
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Netto kontantstrøm varige driftsmidler	9	(77 983)	(18 087)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(77 983)	(18 087)
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetaling ansvarlig lån			200 000
Utbetaling konsernbidrag		(250 000)	(350 000)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(250 000)	(150 000)
Netto kontantstrøm for perioden		(2 802)	(19 109)
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 01.01	14	59 490	78 600
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	14	56 688	59 490

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

DNB Forsikring AS er et heleid datterselskap av DNB ASA. Selskapet har forretningsadresse og kontor med alle funksjoner i Dronning Eufemias gate 30 i Oslo kommune.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Regnskapet er satt opp i samsvar med Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven), Forskrift om årsregnskap for skade- forsikringsforetak og tilhørende henvisninger (NGAAP). I henhold til Forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak legges internasjonale regnskapsstandarden (IFRS) bestemmelser til grunn for selskapsregnskapet hvis ikke annet følger av forskriften.

Regnskapet er basert på historisk kost-prinsippet med unntak av finansielle eiendeler og forpliktelser samt investerings-eiendommer, som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Selskapsregnskapet er presentert i norske kroner. Om ikke annet er angitt, avrundes verdiene til nærmeste tusen.

INNTEKTS- OG KOSTNADSFØRING I RESULTATREGNSKAPET

Inntektsføring skjer når inntekten er opptjent. Kostnader bokføres på det tidspunktet kostnaden er påløpt. Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader ved årets slutt periodiseres og føres opp som gjeld i balansen. Opptjente ikke innbetalte inntekter ved årets slutt inntektsføres og føres opp som fordring i balansen.

Premieinntekter

Premieinntekter består av brutto premie opptjent i regnskapsperioden fratrasket opptjent gjenforsikringsandel av den opptjente bruttopremien. Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Forfalt bruttopremie omfatter all premie for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt i regnskapsperioden. Ved regnskapsperiodens slutt periodiseres den andelen av forfalt bruttopremie som vedrører neste regnskapsperiode under forsikringsforpliktelser brutto i balansen.

Avtalt premie for avgitt gjenforsikring reduserer brutto forfalt premie og periodiseres i takt med gjenforsikringsavtalens varighet.

Andre forsikringsrelaterte inntekter

Andre forsikringsrelaterte inntekter omfatter inntekter fra termingebyrer på forsikringskontraktene, provisjonsinntekter, samt eventuelle andre forsikringsrelaterte inntekter. Termin-gebyrene inntektsføres på fakturerings tidspunktet.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger korrigert for endring i brutto erstatningsavsetning. Erstatningskostnaden reduseres med gjenforsikringsandelen av brutto erstatning. Årets endring i avsetning for indirekte skade-behandlingskostnader inkluderes i brutto erstatningskostnader

sammen med betalte skadebehandlingskostnader.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader og salgskostnader redusert med mottatt provisjon for avgitt gjenforsikring. Driftskostnader knyttet til skadebehandling overføres til erstatningskostnader.

Netto inntekter fra investeringer

Netto inntekter fra investeringer omfatter renteinntekter på obligasjoner som holdes til forfall og obligasjoner med fast avkastning. Videre består posten av realiserte og urealiserte gevinster/tap på finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

VERDSETTELSESPRINSIPPER I BALANSEN

Immaterielle eiendeler

Kjøpt programvare balanseføres til anskaffelseskost med tillegg av utgifter for å gjøre programvaren klar til bruk. Identifiserbare utgifter til egenutviklet programvare der det er sannsynlig at økonomiske fordeler dekker utviklingsutgiftene på balansetidspunktet blir balanseført som immaterielle eiendeler. Utgifter knyttet til vedlikehold av programvare og IT-systemer kostnadsføres løpende over resultatregnskapet. Balanseførte programvareutgifter avskrives lineært over forventet økonomisk levetid.

Dersom det foreligger indikasjoner på verdifall for immaterielle eiendeler, vil eiendelenes gjenvinnbare beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid testes for verdifall minimum årlig selv om det ikke foreligger indikasjoner på at eiendelene har falt i verdi. DNB Forsikring gjennomfører den årlige testen i fjerde kvartal. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi med fratrekk av salgskostnader og dens bruksverdi. Eiendelenes balanseførte verdi nedskrives til gjenvinnbart beløp dersom balanseført verdi er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp.

Finansielle eiendeler

Selskapet har benyttet muligheten som er gitt gjennom Forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak § 3-12 og IAS 39-9, til å vurdere finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet i samsvar med «virkelig verdi-opsjonen», dersom det ikke før investeringen er besluttet noe annet. Sistnevnte kan for eksempel gjelde enkeltbeslutninger om å plassere investeringer i «holde-til-forfall»-porteføljen. Bakgrunnen for valget er at investeringene følges opp til virkelig verdi. Investeringene balanseføres på transaksjonstidspunktet, det vil si tidspunktet selskapet blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Klassifikasjon og presentasjon

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle eiendeler klassifisert i en av de følgende kategorier avhengig av formålet:

- *Finansielle eiendeler regnskapsført til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.*
Dette innebærer at verdiendringer føres over resultatet før «andre resultatkomponenter» i oppstillingsplanen. Verdiendringer presenteres på to linjer i resultatet; endring i urealiserte gevinster og tap fremkommer som verdiendringer på investeringer, mens realiserte gevinster og tap føres på linjen realiserte gevinst og tap på investering. Finansielle eiendeler regnskapsført til virkelig verdi omfatter aksjer og andeler og obligasjoner med fast avkastning.
- *Investeringer som holdes til forfall er balanseført til amortisert kost.*
Holde-til-forfall investeringer vurderes til amortisert kost og innregnes til transaksjonsprisen med tillegg for direkte transaksjonsutgifter. Resultatføring og etterfølgende verdimåling følger effektiv rente-metode der renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Foreligger det objektive indikasjoner på verdifall av fremtidige kontantstrømmer, blir tapet målt som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte fremtidige kontantstrømmer. Eventuelt tap blir resultatført. I vurderingen av om det foreligger objektive indikasjoner på verdifall, vurderes blant annet negative endringer i betalingsstatus hos debitor, betalingsmislighold og offisiell kredittrating.

Fastsettelse av virkelig verdi

Virkelig verdi er den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltagere på måletidspunktet. Finansielle eiendeler og forpliktelser i aktive markeder verdsettes til den prisen som er innenfor kjøpskurs-salgskurs-marginen, og som er mest representativ for virkelig verdi på måletidspunktet. I de fleste tilfeller utgjør kjøps- og salgskurser for disse instrumentene den mest representative prisen for henholdsvis eiendeler og forpliktelser.

Finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi, verdsettes på daglig basis med unntak av noen finansielle instrumenter som verdsettes på måneds- eller kvartalsbasis. Direkte observerbare priser i markedet brukes i så stor utstrekning som mulig. Verdsettelsene for de ulike typene finansielle instrumenter er basert på anerkjente metoder og modeller. Prisene og inputparameterne som benyttes, kontrolleres og vurderes basert på etablerte rutiner og kontrollprosedyrer.

Kontrollmiljøet knyttet til virkelig verdimåling av finansielle instrumenter, og er en integrert del av selskapets regnskaps-rapportering. Ved måneds og kvartalslutt blir det utført utvidede kontroller for å sikre at verdsettelsene er i tråd med prinsippene for måling av virkelig verdi inklusive endringsanalyser. Det gis spesiell oppmerksomhet til verdsettelse i nivå 3 i verdsettelseshierarkiet der effektene kan være vesentlige eller særlig utfordrende. For vesentlige eiendeler i denne kategorien utarbeides det i tillegg en beskrivelse av verdsettelsesprinsipper, effekter for kvartalet og eventuelle utfordringer i verdsettelsen. Se note 10 Finansielle eiendeler og forpliktelser for beskrivelse av verdsettelsesnivåene.

Forsikringstekniske avsetninger

Forsikringstekniske avsetninger i regnskapet følger av forsikrings-virksomhetsloven med tilhørende forskrifter. Dette innebærer at de forsikringstekniske avsetningene i regnskapet følger prinsippet om at premieavsetningen i årsregnskapet skal settes til uopptjent premie.

Avsetning for ikke opptjent premie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte brutto premier. Avsetningen tilsvarer den delen av forfalte bruttopremier som på balansedagen gjelder de ikke avløpte deler av forsikringsens dekningsperiode.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatnings-utbetalinger for skadetilfeller som på balansetidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte skader (RBNS – reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt (IBNR – incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av skadeoppgjør, mens IBNR-avsetningen er basert på erfaringstall, hvor man beregner omfanget av etteranmeldte skader basert på statistiske modeller. I tillegg inkluderes en avsetning for fremtidig skadebehandling knyttet til RBNS- og IBNR-avsetningen. Modellens treffsikkerhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader som er estimert av modellen. Erstatningsavsetningene er diskontert ved å benytte bransjespesifikke inflasjonsforutsetninger som utvikling i grunnbeløpet (G), KPI og risikofri rente fra EIOPA.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser

Gjenforsikringsandel av ikke opptjente brutto premier og brutto erstatningsavsetninger er klassifisert som eiendel i balansen. Gjenforsikringsandelen er redusert med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

Pensjoner

Ytelsesbasert ordning

Den ytelsesbaserte ordningen er ved utgangen av 2017 i hovedsak omdannet til en innskuddsbasert pensjonsordning. Utgangs-punktet for beregning av pensjonskostnader er en lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoneringstidspunktet. Pensjonsforpliktelser vurderes mot pensjonsmidler i ordningen. Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Ved beregning av pensjonsforpliktelsene benyttes aktuarmessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og førtids-pensjonering. Diskonteringsrenten er fastsatt ut fra renten på obligasjoner med fortrinnsrett på balansedagen med et tillegg for å reflektere løpetid for forpliktelsene.

De økonomiske konsekvensene av endringer i pensjonsordninger skal kostnadsføres på det tidligste av følgende tidspunkter:

- når endringen av eller avkortningen i ordningen skjer, eller
- når foretaket innregner eventuelle tilknyttede omstrukturings-utgifter eller sluttvederlag

Pensjonskostnader og forpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift.

I 2015 og 2016 ble de ansatte i ordningene tildelt fripoliser, samt at det ble opprettet en kompensasjonsordning for de berørte ansatte som ennå ikke var pensjonister. Ordningen er usikret. Kompensasjonsordningen opptjenes løpende og DNB Forsikring har ingen forpliktelser utover innbetaling og en estimert rente. Målingen av kompensasjonsordningen gjøres etter samme regler som for en innskuddsbasert ordning (se under).

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at selskapet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig innskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Selskapet har ingen ytterligere forpliktelse knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Kostnaden knyttet til innskuddsbaserte pensjonsordninger blir innregnet i resultatregnskapet.

Se note 6 Pensjoner for mer informasjon.

Inntektsskatt

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endring i utsatt skatt på midlertidige forskjeller. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller forpliktelse og eiendelens eller forpliktelsens skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp. De midlertidige forskjellene gjelder verdiendringer på finansielle eiendeler, pensjoner og tapsavsetning kundefordringer. Det beregnes ikke utsatt skatt eller utsatt skattefordel knyttet til avsetninger som inngår i egenkapitalen, dvs. garantiavsetningen og naturskadefondet. Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekningen det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt.

På bakgrunn av innføringen av Solvens II regelverket, ble det i 2016 tatt inn en presisering i skatteloven § 8-5 om at det ved fradrag etter bestemmelsen ikke skal tas hensyn til de endringene som er tatt inn i finansforetaksloven med forskrifter som følge av Solvens II. Dette innebærer at fradrag for avsetning inntil videre skal beregnes på samme måte som etter tidligere regler. Note 8 Skattekostnad gir en oversikt over forpliktelser ved skatt som følge av implementeringen av ny årsregnskapsforskrift.

Avsetninger

Avsetninger beregnes når selskapet har en avtalemessig eller lovmessig plikt, basert på en tidligere hendelse, å foreta en overføring av verdier for å gjøre opp for forpliktelsen. Avsetningen er satt til beste estimat, basert på tilgjengelig dokumentasjon i henhold til god regnskapsskikk.

Konserninterne transaksjoner

Interne kjøp og salg mellom selskapene er gjennomført på ordinære markedsmessige vilkår.

Kontantstrømoppstillingen

Kontantstrømmene fra operasjonelle-, investerings- og finansieringsaktiviteter presenteres brutto etter den direkte modellen. Denne modellen gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Konsernbidrag

IAS 10 nr. 12 og 13 og IAS 18 nr. 30 fravikes slik at utbytte og konsernbidrag regnskapsføres i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Foreslått, men ikke vedtatt, utbytte og konsernbidrag innregnes ved slutten av rapporteringsperioden som en forpliktelse.

Vedtatte standarder og fortolkninger som ikke er satt i kraft

IFRS 9 Finansielle instrumenter

I juli 2014 utga IASB den nye standarden for finansielle instrumenter, IFRS 9 Finansielle instrumenter, som vil erstatte dagens IAS 39. Den nye standarden introduserer en forretningsorientert modell for klassifisering av finansielle eiendeler, en forventet tapsmodell for nedskrivninger og en ny generell modell for sikringsbokføring. IASB jobber fortsatt med nye krav knyttet til makrosikring. Dette arbeidet er etablert som et eget prosjekt og forventes å ferdigstilles på et senere tidspunkt.

IFRS 9 er godkjent av EU i november 2016 og er gjeldende fra 1. januar 2018. Finanstilsynet sendte et høringsutkast i september 2017 til finansdepartementet som foreslår en utsettelse av implementering av IFRS 9 for forsikringsselskap til 01.01.2021.

Konsolidering av DNB Forsikring i morselskapet DNB ASA vil være etter IFRS 9. Som en del av implementeringsarbeidet har DNB Forsikring valgt ikke å omarbeide rapporterte sammenligningstall rapportert til DNB ASA. Dette innebærer for rapporteringene til konsernet i 2018, at tallene som vises for tidligere perioder vil være etter dagens IAS 39 regler.

Klassifisering og måling:

Gjennomgangen har ikke resultert i behov for vesentlige endringer i klassifisering og tilhørende måling sammenlignet med dagens regler.

Nedskrivninger:

Foreløpige beregninger viser at implementeringen av IFRS 9 vil medføre økte tapsavsetninger med 13 tusen kroner som følge av endringen fra en faktisk tapsmodell til en forventet tapsmodell.

IFRS 17 Forsikringskontrakter

IFRS 17 Forsikringskontrakter erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om forsikringskontrakter.

Formål med ny standard er å eliminere uensartet praksis i regnskapsføring av forsikringskontrakter og hovedtrekkene i den nye modellen er som følger:

- Et estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for en gruppe av forsikringskontrakter. Fremtidige kontantstrømmer omfatter fremtidige premieinnbetalinger og utbetalinger av forsikringsoppgjør, erstatninger og andre utbetalinger til forsikrings-taker. Estimatet skal ta hensyn til en eksplisitt justering for risiko og estimatene skal være basert på forholdene på balansedato.
- En kontraktsmargin («Contractual Service Margin») som er lik dag én-gevinsten i estimatet av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av forsikringskontrakter. Dette svarer til fortjenesteelementet i forsikringskontraktene som skal innregnes over den perioden tjenesten ytes, det vil si over dekningsperioden til forsikringene.
- Visse endringer i estimatet for nåverdien av fremtidige kontantstrømmer justeres mot kontraktsmarginen, og innregnes derved i resultatet over gjenværende periode de aktuelle kontraktene dekker.
- Effekten av endring i diskonteringsrente skal, som et valg av regnskapsprinsipp, presenteres enten i det ordinære resultatet eller i andre inntekter og kostnader.

IFRS 17 skal som et utgangspunkt anvendes retrospektivt, men det er åpnet for en modifisert retrospektiv anvendelse eller en anvendelse basert på virkelig verdi på overgangstidspunktet dersom retrospektiv anvendelse er upraktisk («impracticable»). Standarden er vedtatt av IASB og er gjeldende fra 1.januar 2021. DNB Forsikring vil anvende standarden fra 2021. EU har foreløpig ikke godkjent standarden.

DNB Forsikring har startet arbeidet med implementering av IFRS 17, men det er på nåværende tidspunkt for tidlig å gi et pålitelig estimat på forventet implementeringseffekt i konsernets regnskap.

NOTE 2 ESTIMATER

Utarbeidelsen av selskapsregnskapet og anvendelsen av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker anvendelsen av regnskapsprinsipper, herunder regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader.

Estimatene og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder. I tillegg vil valg av regnskapsprinsipper og skjønn ved utøvelsen av disse kunne påvirke regnskapet.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av DNB Forsikring AS hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Forsikringstekniske avsetninger

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper: bransjer med kort eller med lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det tar fra en skade inntreffer til den er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Bransjer med kort avviklingstid er for eksempel brann/industri, mens bransjer med lang avviklingstid primært omfatter ulykkesforsikring og personskader i motorvogn.

Erstatningsavsetningen består av rapporterte skader som fremdeles ikke er utbetalt (RBNS) og inntrufne, men ikke rapporterte skader (IBNR). Beregningen av IBNR og RBNS er basert på beste estimat av det totale skadeomfanget. Dette innebærer at estimatene på erstatningsavsetningene skal ligge innenfor et realistisk utfallsrom. Hvor stort dette utfallsrommet er varierer fra produkt til produkt og hvor lang avviklingstiden er for produktet. Usikkerheten knyttet til reservering av bransjer med kort avviklingstid er ikke direkte knyttet til når skadene blir meldt, men det endelige omfanget av skadeestimatene og skadenes størrelse. For personskadene i motorvogn meldes skadene relativt raskt. Usikkerheten med disse skadene er knyttet til å anslå skadeomfang, årsakssammenheng og erstatningsutmåling.

Virkelig verdi på finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse metodene er i hovedsak basert på markedsforholdene på balansedagen. Dette vil for eksempel omfatte verdsettelse av instrumenter basert på forventet kontantstrøm, eller vurderinger basert på eiendeler og gjeld i selskapet. Modellbasert prising basert på ikke observerbare størrelser må også ta høyde for likviditeten i det aktuelle papiret.

NOTE 3 PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER

Selskapet opererer i segmentet norsk landbasert direkte forsikring. Innen dette segmentet inngår privat, næringsliv og pool (naturskade) produkter.

Beløp i 1000 kr

Brutto premieinntekter og erstatningskostnader 2017	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
Forfalt bruttopremie	220 991	327 710	501 175	33	783 163	1 123	371 209	40 066	2 245 471
Opptjent bruttopremie	217 252	322 367	488 693	45	760 540	1 177	364 838	37 026	2 191 938
Påløpt brutto erstatningskostnad	(76 267)	(248 521)	(349 852)	(3)	(542 470)	332	(255 727)	(41 649)	(1 514 157)
Sum	140 985	73 846	138 841	42	218 070	1 509	109 110	(4 622)	677 781

Gjenforsikringsandel brutto premieinntekter og erstatningskostnader 2017	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
Forfalt gjenforsikringsandel bruttopremie	(976)	(1 289)	(1 999)	-	(25 846)	(5)	(2 247)	-	(32 362)
Opptjent gjenforsikringsandel bruttopremie	(976)	(1 289)	(1 958)	-	(24 364)	(5)	(2 247)	-	(30 840)
Gjenforsikringsandel påløpt brutto erstatningskostnad	-	-	111	-	15 765	177	2	-	16 056
Sum	(976)	(1 289)	(1 847)	-	(8 599)	173	(2 245)	-	(14 784)

Premieinntekter og erstatningskostnader for egen regning 2017	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
Forfalt premie for egen regning	220 015	326 421	499 176	33	757 317	1 119	368 962	40 066	2 213 109
Opptjent premie for egen regning	216 275	321 078	486 735	45	736 176	1 173	362 590	37 026	2 161 098
Påløpt erstatningskostnad for egen regning	(76 267)	(248 521)	(349 741)	(3)	(526 705)	509	(255 725)	(41 649)	(1 498 101)
Sum	140 009	72 557	136 994	42	209 472	1 682	106 865	(4 622)	662 998

Påløpne brutto erstatningskostnader 2017	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
Inntruffet i år	(91 477)	(189 804)	(409 153)	(3)	(538 795)	(347)	(257 743)	(44 179)	(1 531 501)
Inntruffet tidligere år	15 211	(58 717)	59 300	-	(3 675)	679	2 016	2 530	17 344
Påløpt brutto erstatningskostnader	(76 267)	(248 521)	(349 852)	(3)	(542 470)	332	(255 727)	(41 649)	(1 514 157)

Beløp i 1000 kr

Brutto premieinntekter og erstatningskostnader 2016	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
Forfalt bruttopremie	181 644	341 060	464 542	14	742 436	1 159	351 050	34 274	2 116 178
Opptjent bruttopremie	178 092	351 989	461 617	11	735 583	1 251	344 300	32 780	2 105 623
Påløpt brutto erstatningskostnad	(48 277)	(188 567)	(410 544)	10	(583 083)	1 173	(247 129)	(35 345)	(1 511 762)
Sum	129 815	163 422	51 073	21	152 500	2 424	97 171	(2 565)	593 861

Gjenforsikringsandel brutto premieinntekter og erstatningskostnader 2016	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
Forfalt gjenforsikringsandel bruttopremie	(1 129)	(1 514)	(2 065)	-	(31 205)	(5)	(3 446)	-	(39 364)
Opptjent gjenforsikringsandel bruttopremie	(1 129)	(1 514)	(2 110)	-	(31 827)	(5)	(3 446)	-	(40 031)
Gjenforsikringsandel påløpt brutto erstatningskostnad	-	24	474	-	66 432	(957)	-	-	65 974
Sum	(1 129)	(1 489)	(1 636)	-	34 606	(962)	(3 446)	-	25 943

Premieinntekter og erstatningskostnader for egen regning 2016	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
Forfalt premie for egen regning	180 515	339 546	462 477	14	711 231	1 154	347 603	34 274	2 076 814
Opptjent premie for egen regning	176 963	350 475	459 506	11	703 757	1 245	340 854	32 780	2 065 592
Påløpt erstatningskostnad for egen regning	(48 277)	(188 543)	(410 069)	10	(516 651)	216	(247 129)	(35 345)	(1 445 788)
Sum	128 686	161 933	49 437	21	187 106	1 461	93 725	(2 565)	619 803

Påløpne brutto erstatningskostnader 2016	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
Inntruffet i år	(80 288)	(173 986)	(420 016)	(0)	(590 872)	(305)	(252 667)	(38 129)	(1 556 262)
Inntruffet tidligere år	32 011	(14 581)	9 472	10	7 789	1 478	5 538	2 783	44 500
Påløpt brutto erstatningskostnader	(48 277)	(188 567)	(410 544)	10	(583 083)	1 173	(247 129)	(35 345)	(1 511 762)

NOTE 4 ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE INNTEKTER

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2017	2016
Terminpremie, renter og gebyrer	22 283	14 459
Gevinstdeling reassurandørene	-	7 287
Provisjonsinntekt	8 446	7 224
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	30 729	28 969

NOTE 5 FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i 1000 kr	2017	2016
Lønn og personalkostnader	164 046	144 538
Arbeidsgiveravgift	27 596	19 467
Pensjonskostnad	19 825	18 597
Sum personalrelaterte kostnader	211 466	182 601
Honorarer	6 942	6 357
IT kostnader	91 529	75 172
Markedsføring og informasjon	8 780	10 314
Reise- og møtekostnader	1 581	2 184
Kostnader konserntjenester	14 293	16 764
Husleie	30 115	29 464
Øvrige driftskostnader	14 478	15 965
Allokering av indirekte skadebehandlingskostnader fra driftskostnader og erstatningskostnader	(130 387)	(127 288)
Sum forsikringsrelaterte adm. kostnader	248 799	211 534
Salgsprovisjon	173 468	153 522
Mottatt provisjon for avgitt gjenforsikring	-	761
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	422 268	365 818

Salgsprovisjon består av salgs- og porteføljeprovisjon til distributør, hovedsakelig DNB Bank ASA. Det utbetales ikke provisjon for salg av Forsikring til rådgivere.

NOTE 6 PENSJONER

BESKRIVELSE AV PENSJONSORDNINGENE

Fra 1. januar 2016 inngikk alle ansatte, unntatt de som er medlem av pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse, inn i konsernets innskuddspensjonsordning. Innskuddssatsene for innskuddspensjonen var frem til utgangen av 2017:

- 7 % av pensjonsgrunnlaget mellom 0 og 7,1 G
- 15 % av pensjonsgrunnlaget mellom 7,1 og 12 G

Inntekt ut over 12 G regnes ikke med i pensjonsgrunnlaget. Det er 190 ansatte med innskuddspensjonsordning pr 31.12.17 mot 203 ved utgangen av 2016. I tillegg er ansatte fra tidligere Postbanken dekket gjennom en lukket, kollektiv pensjonsavtale i Statens Pensjonskasse.

Den ytelsesbaserte tjenstepensjonsordningen etter Lov om foretakspensjon ble avviklet 31.12.15. Dette innebar full omdanning til innskuddspensjon for medlemmene i den ytelsesbaserte ordningen og utstedelse av fripolise for opptjente rettigheter. Fripolise utstedtes også til pensjonistene.

Det ble fra 1. januar 2016 etablert en kompensasjonsordning for ansatte som på omdanningstidspunktet var omfattet av den lukkede ytelsesordningen. Kompensasjonsordningen utformes som en supplerende innskuddsbasert driftspensjonsordning og med en spareplan som etter vedtatte forutsetninger har som mål å gi den enkelte ansatte ved fylte 67 år en samlet pensjonskapital tilsvarende det den ansatte ville hatt dersom ytelsespensjonsavtalen hadde blitt videreført.

Selskapet har til enkelte ansatte hatt forpliktelser knyttet til lønn over 12 ganger folketrygdens grunnbeløp, G, og avtaler om førtidspensjonering (12G avtalen). Denne pensjonsforpliktelsen ble finansiert over driften. Fra 31.12.2016 ble også 12 G avtalen omlagt fra ytelse til innskudd. Avviklingen medførte en reduksjon i selskapets balanseførte forpliktelse med en engangseffekt på 4,7 millioner kroner som reduserte periodens pensjonskostnad i resultatregnskapet for 2016. En kompensasjonsordning tilsvarende den ytelsesbaserte tjenstepensjonen ble etablert ved omdanning av 12 G avtalen fra 1.1. 2017.

Den ytelsesbaserte tjenstepensjonen omfatter følgende medlemmer 31.12.2017:

Medlemmer	31.12.2017	31.12.2016
Antall personer som er med i pensjonsordningene	1	7
– herav aktive	0	1
– herav pensjonister og uføre	1	6

Nye regler for uførepensjon tilpasset ny uføretrygd fra folketrygden ble innført 1. januar 2016.

- 3 % av pensjonsgrunnlaget opp til 12 G
- 25 % av G, maksimalt 6 prosent av pensjonsgrunnlaget, opp til 12 G
- 66 % av pensjonsgrunnlaget i intervallet 6–12 G

Selskapet er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon, AFP. Det er i tillegg avtale om AFP etter regler for statlig sektor for ansatte med medlemskap i Statens Pensjonskasse. Den private AFP-ordningen vil bli finansiert gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn.

PENSJONSKOSTNADER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

Pensjonskostnader og -forpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift.

Pensjonskostnader Beløp i 1000 kroner	2017			2016		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi av årets pensjonsopptjening inkl. arbeidsgiveravgift	0	0	0	224	448	673
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen inkl. arbeidsgiveravgift	0	73	73	18	185	204
Endringer i årets pensjonsopptjening	0	-	0	(48,29)	-	(48)
Administrasjonskostnader	0	-	0	8	-	8
Netto planendringer, avkortning, oppgjør inkl. aga	0	0	0	(775)	(5 870)	(6 646)
Sum ytelsesbaserte ordninger	0	73	73	(573)	(5 237)	(5 810)
Risikopremie			-			-
Innskuddsbaserte ordninger			10 105			11 643
AFP Fellesordning			1 997			2 891
Kompensasjonsordning			7 650			9 874
Netto pensjonskostnader			19 825			18 597

Pensjonsforpliktelser Beløp i 1000 kroner	31.12.2017			31.12.2016		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
DBO ved periodens begynnelse	-	2 906	2 906	5 199	6 937	12 136
Årets pensjonsopptjening, Service Cost	-	-	-	176	448	624
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	-	73	73	10	185	195
Overtagelse/oppkjøp/flytting av medlemmer/nye avtaler	-	-	-	(5 261)	(5 870)	(11 132)
Aktuarielt tap (gevinst)	-	(1)	(1)	(8)	1 356	1 349
AGA av innbetaling pensjonsmidler	-	-	-	(31)	-	(31)
Pensjonsutbetalinger	-	(218)	(218)	(85)	(150)	(235)
DBO ved periodens slutt	-	2 760	2 760	0	2 906	2 906

Pensjonsmidler						
Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	-	-	-	4 206	-	4 206
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-	-	-	(16)	-	(16)
Overtagelse/oppkjøp/flytting av medlemmer/nye avtaler	-	-	-	(4 486)	-	(4 486)
Aktuarielt tap (gevinst)	-	-	-	162	-	162
Administrasjonskostnader	-	-	-	-	-	-
Innbetaling	-	-	-	219	-	219
Pensjonsutbetalinger	-	-	-	(85)	-	(85)
Pensjonsmidler ved periodens slutt	-	-	-	(0)	-	(0)
Sum balanseførte ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	-	2 760	2 760	0	2 906	2 906

Pensjonsforpliktelse knyttet til kompensasjonsordningene innført i 2016 og 2017 er på 7,65 millioner kroner. Sum balanseførte pensjonsforpliktelser er 16,1 millioner kroner pr 31.12.17.

Økonomiske forutsetninger Prosent	Kostnader		Forpliktelser	
	2017	2016	31.12.2017	31.12.2016
Diskonteringsrente	2,60	2,70	2,40	2,60
Forventet lønnsregulering	2,50	2,50	2,50	2,50
Forventet G-regulering	2,25	2,25	2,25	2,25
Forventet regulering av pensjoner under utbetaling	0,50	0,50	0,50	0,50
Arbeidsgiveravgifts sats	19,1	14,1	19,1	14,1
Dødelighetstabell	K2013 BE	K2013 BE	K2013 BE	K2013 BE

NOTE 7 INNTEKT FRA INVESTERINGER

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2017	2016
Netto inntekter og gevinster(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall		
Netto renteinntekter på obligasjoner som holdes til forfall	12 887	14 531
Sum netto inntekter og gevinst(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	12 887	14 531
Netto inntekter og gevinster(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket		
Aksjer og andeler		
Utbytteinntekter	-	-
Urealisert gevinst/(tap) fra aksjer og andeler	1 930	1 439
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av aksjer og andeler	2 574	2 630
Sum netto inntekter og gevinst/(tap) fra aksjer og andeler	4 504	4 069
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		
Netto renteinntekt/(-kostnad) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	30 978	33 830
Urealisert gevinst/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	14 205	9 217
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	10 948	(4 263)
Sum netto inntekter og gevinst (tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	56 130	38 784
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket	73 522	57 383
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader	(300)	(2 236)
Sum netto inntekter fra investeringer	73 222	55 148

NOTE 8 SKATTEKOSTNAD

Skattekostnad

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2017	2016
Betalbar skatt, før avgitt konsernbidrag *)	70 187	69 174
Korreksjon tidligere år	0	54
Endring i utsatt skatt	3 698	3 339
Endring i utsatt skatt knyttet til sikkerhetsavsetningen	692	4 392
Sum skattekostnad	74 578	76 959

Avstemming av skattekostnad mot ordinært resultat før skatt

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2017	2016
Resultat før skatt	309 984	316 231
Forventet inntektsskatt etter nominell sats (25 %)	77 496	79 058
Skatteeffekt av skattefrie inntekter og ikke fradragsberettigede kostnader	(2 918)	(2 152)
Skatt vedrørende tidligere år	0	54
Skatteeffekt av endring i skattesats	-	-
Skattekostnad	74 578	76 959

Betalbar skatt

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2017	2016
Resultat før skatt	309 984	316 231
Gevinst aksjer	(4 042)	
Permanente forskjeller	51	118
Forskjell skattemessig og regnskapsmessig resultat i deltagerlignende selskaper	(3 434)	(2 773)
Aktuarielle gevinster/tap ikke inkludert i resultat før skatt	-	(1 187)
Ikke resultatførte forsikringstekniske avsetninger	(4 248)	(5 954)
Endring midlertidige forskjeller	(17 564)	(29 742)
Anvendt underskudd til fremføring	-	-
Sum grunnlag betalbar skatt/underskudd til fremføring	280 748	276 694
Sum betalbar skatt *)	70 187	69 174

Utsatt skatt

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2017	2016
Årets bevegelser i utsatt skatt		
Utsatt skatt pr 1. januar	61 329	53 894
Endring ført mot resultat	3 698	3 339
Endring i utsatt skatt knyttet til sikkerhetsavsetningen	692	4 392
Endring ført mot OCI	0	(297)
Utsatt skatt	65 719	61 329

Utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2017	2016
Finansielle instrumenter	6 340	2 448
Pensjonsforpliktelser	(4 023)	(3 195)
Avsetning tap på fordringer	(1 537)	(2 171)
Utsatt skatt knyttet til sikkerhetsavsetningen	64 939	64 247
Sum utsatt skatt	65 719	61 328

Endring i utsatt skatt i resultatregnskapet vedrører følgende midlertidige forskjeller

Beløp i 1000 kr	2017	2016
Finansielle instrumenter	3 892	4 256
Pensjoner	(828)	(1 213)
Avsetning tap på fordringer	634	-
Endring i utsatt skatt knyttet til sikkerhetsavsetningen	692	4 392
Skatt på aktuarielle gevinster/tap ikke inkludert i skattekostnaden	-	297
Endring i utsatt skatt	4 390	7 732

^{a)} Det er avgitt konsernbidrag i 2017 med virkning for betalbar skatt. Konsernbidrag for 2017 er 150 millioner kroner. Skatteeffekten av konsernbidrag utgjør 37,5 millioner kroner.

Forpliktelse ved skatt i balansen utgjør 98,4 millioner kroner. Denne består av utsatt skatt i balansen knyttet til midlertidige forskjeller på 65,7 millioner kroner og betalbar skatt på 32,7 millioner kroner.

NOTE 9 IMMATERIELLE EIENDELER

<i>Beløp i 1000 kr</i>	31.12.2017	31.12.2016
Bokført verdi pr 01.01	67 204	67 923
Tilganger i året	77 829	18 087
Årets ordinære avskrivninger	(3 892)	(1 319)
Årets nedskrivning	(26 097)	(17 487)
Bokført verdi pr 31.12	115 044	67 204

Selskapet har immaterielle eiendeler som hovedsakelig er knyttet til implementering av nytt forsikringssystem. Forsikringssystemet ble tatt i bruk 09.10.2017 og avskrivning er derfor påbegynt. Avskrivningstid er 10 år fra aktiveringstidspunkt. Det er vurdert at deler av investeringen skal regnes som ukurant. Det er nedskrevet 26,1 millioner kroner i 2017.

Innføringen av Trafikkforsikringsavgiften (TFA) fra 01.01.2018 krevde utvikling og tilpasninger i forsikringssystemet. Det er bokført aktiveringer knyttet til denne implementeringen med 12,8 millioner kroner pr 31.12.2017. Tilganger i året knytter seg til implementering av forsikringssystemet og TFA.

NOTE 10 FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Beløp i 1000 kr	Note	Balanseført verdi per 31.12.2017	Virkelig verdi per 31.12.2017	Balanseført verdi per 31.12.2016	Virkelig verdi per 31.12.2016
Finansielle eiendeler					
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet</i>					
Aksjer og andeler	11	344 052	344 052	69 354	69 354
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		1 856 351	1 856 351	1 834 770	1 834 770
Andre finansielle eiendeler		13 407	13 407	13 885	13 885
<i>Finansielle eiendeler som holdes til forfall</i>					
Obligasjoner som holdes til forfall	12	362 726	373 630	465 305	478 327
<i>Fordringer</i>					
Fordringer i forbindelse med direkte forsikring	13	672 388	672 388	601 939	601 939
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	13	24 962	24 962	104 638	104 638
Andre fordringer	13	4 369	4 369	7 713	7 713
Bankinnskudd	14	56 688	56 688	59 490	59 490
Sum finansielle eiendeler		3 334 943	3 345 847	3 157 094	3 170 115
Finansielle forpliktelser					
<i>Finansielle forpliktelser til amortisert kost</i>					
Ansvarlig lån	16,24	250 000	250 000	250 000	250 000
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring		50 222	50 222	46 939	46 939
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring		1 819	1 819	299	299
Andre forpliktelser	18	4 108	4 108	57 796	57 796
Forpliktelser innen konsernet	18,24	150 042	150 042	200 038	200 038
Sum finansielle forpliktelser		456 191	456 191	555 072	555 072
Ikke resultatført gevinst/(tap)			10 904		13 022

Urealisert gevinst på 10,9 millioner kroner i investeringer som holdes til forfall er ikke resultat- og balanseført.

VERDSETTELSESMETODER

<i>Verdsettelseshierarki 2017</i>	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler		152 771	191 281	344 052
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		1 856 351		1 856 351
Sum	-	2 009 122	191 281	2 200 403

<i>Verdsettelseshierarki 2016</i>	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler			69 354	69 354
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	315 360	1 519 410	0	1 834 770
Sum	315 360	1 519 410	69 354	1 904 124

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked

Et finansielt instrument klassifiseres på nivå 1 dersom noterte priser raskt og regelmessig er tilgjengelig fra en børs, trader, megler, industrigruppering, prissettingsbyrå eller reguleringsmyndigheter. Prisene må representere faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner mellom uavhengige parter. I kategorien inngår norske statssertifikater.

Nivå 2: Verdsettelse basert på observerbare markedsdata fra aktive markeder

Verdsettelsesteknikker skal benyttes dersom det ikke eksisterer et aktivt marked for det finansielle instrumentet, og omfatter:

- Prissetting basert på nylig observerte transaksjoner i det aktuelle instrumentet mellom informerte, villige og uavhengige parter
- Prissetting basert på instrumenter handlet i et aktivt marked, som substansielt er likt det instrumentet som skal verdsettes
- Prissetting basert på verdsettelsesteknikker hvor de viktigste parameterne er basert på observerbare markedsdata

I kategorien inngår norske sparebanker, kredittforetak og industriobligasjoner.

Nivå 3: Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata

Dersom en eller flere av de sentrale parameterne i en verdsettelsesmodell ikke er basert på observerbare markedsdata, skal instrumentet rapporteres i denne kategorien. Dette vil for eksempel omfatte verdsettelse av instrumenter basert på forventet kontantstrøm, eller vurderinger basert på eiendeler og gjeld i selskapet. Modellbasert prising basert på ikke observerbare størrelser må også ta høyde for likviditeten i det aktuelle papiret. I kategorien inngår andeler i eiendomsfondet DNB Scandinavian Property Fund DA. Eiendomsporteføljen er verddivurdert av uavhengige takseringsbyråer. Valg av disse er basert på deres kompetanse innen det enkelte segment.

Det har ikke vært bevegelse mellom de ulike verdsettelsesnivåene i 2017.

NOTE 11 AKSJER OG ANDELER

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Antall	Anskaffelseskost	31.12.2017 Virkelig verdi
Norske Aksjefond			
DNB Norge (IV)	4 851	30 862	35 012
DNB Global Marked Valutasikret	629 416	83 180	93 680
Sum norske aksjefond		114 042	128 692
Utenlandske aksjefond			
Oppenheimer Developing Markets Equity SRI Fund	30 191	20 000	24 079
Sum utenlandske aksjefond		20 000	24 079
Eiendomsfond			
DNB Scand. Prop. HM AS	11 190	1 200	1 199
DNB Scand. Prop. HM IS	1 095 517	118 798	117 888
DNB Scand. Prop. 4 KS	597 304	60 570	72 195
Sum eiendomsfond		180 568	191 281
Sum aksjer og andeler		314 610	344 052

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Antall	Anskaffelseskost	31.12.2016 Virkelig verdi
Eiendomsfond			
DNB Scand. Prop. 1 KS	100 000	10 570	12 841
DNB Scand. Prop. 4 KS	498 750	50 000	56 513
Sum eiendomsfond		60 570	69 354
Sum aksjer og andeler		60 570	69 354

Aksjer og andeler omfatter per 31.12.2017 andeler i norske og utenlandske aksjefond, samt eiendomsfondet DNB Scandinavian Property Fund DA. Plasseringene er vurdert til virkelig verdi. Fondenenes verdivurdering er lagt til grunn for selskapets justering til virkelig verdi.

DNB Norge (IV) er et aktivt forvaltet aksjefond som hovedsakelig investerer i norske verdipapirer notert på Oslo Børs. Investering i DNB Norge (IV) gir normalt en bred eksponering på tvers av sektorer på Oslo Børs. DNB Global Marked Valutasikret er et passivt forvaltet aksjefond som søker å gi en sammensetning tilsvarende verdensindeksen MSCI World. Fondets investeringer er valutasikret i norske kroner. Det utenlandske aksjefondet vil hovedsakelig investere i ordinære aksjer i selskaper i utviklede og fremvoksende markeder som er notert eller omsatt på anerkjente markeder og som ikke er oppført på SRI-listen.

Eiendomsfondet benytter ulike eksterne takseringsbyråer i verdivurderingen. Fondet har en innbetalt kapital på 7,1 mrd.kr, og er 100 % egenkapitalfinansiert. Porteføljen er i hovedsak plassert i Norge, innenfor segmentene kontor, handel og hotell. Gjenværende løpetid på leiekontraktene er omtrent 7,4 år. Andelen i eiendomsfondet er anskaffet i samsvar med selskapets investeringsstrategi. Verdifall i eiendomsporteføljen inngår som et element i selskapets solvens II beregning.

NOTE 12 INVESTERINGER SOM HOLDES TIL FORFALL

Sertifikater og obligasjoner klassifisert som holdes til forfall investeringer utgjorde 362,7 millioner kroner pr 31.12.2017. Porteføljen består av verdipapirer utstedt av låntagere med høy kredittverdighet. Midlene er i all hovedsak plassert i papirer utstedt av kommuner og finansforetak med god kredittkvalitet. Porteføljen er i tråd med IAS39 gjennomgått og vurdert i forhold til om det finnes objektive indikasjoner på verdifall.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Balanseført verdi 31.12.2017	Virkelig verdi 31.12.2017	Balanseført verdi 31.12.2016	Virkelig verdi 31.12.2016
Aksjeselskap og private selskap	-	-	-	-
Forretningsbanker	-	-	-	-
Kommuner	14 892	16 193	14 853	16 497
Private kredittforetak	224 980	232 721	238 049	245 766
Sparebanker	116 174	118 035	203 432	207 093
Sum sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	356 045	366 949	456 334	469 355
Periodiserte renter	6 681	6 681	8 972	8 972
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	362 726	373 630	465 305	478 327

<i>Verdsettelseshierarki 2017</i>	Amortisert kost	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	362 726		373 630		373 630

<i>Verdsettelseshierarki 2016</i>	Amortisert kost	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	465 305		478 327		478 327

For definisjon av verdsettelsesmetoder, se note 10.

Beholdningsendring gjennom regnskapsåret

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Sertifikater og obligasjoner til forfall
Balanse pr 31.12.15	338 243
Tilgang	136 372
Avgang	-18 028
Årets periodiserte over-/ underkurs (amortisering)	-252
Balanse pr 31.12.16	456 334
Tilgang	-
Avgang	-99 156
Årets periodiserte over-/ underkurs (amortisering)	-1 133
Balanse pr 31.12.17	356 046

Obligasjoner gruppert etter forfallstidspunkt

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Balanseført verdi pr 31.12.2017	Balanseført verdi pr 31.12.2016
Opp til 1 måned	13 598	-
1 til 3 måneder	-	-
3 måneder til 1 år	52 593	101 435
1 til 3 år	199 895	101 459
3 til 5 år	96 640	262 412
over 5 år	-	-
Sum	362 726	465 305

Gjennomsnittlig durasjon 31.12.2017: 2,40

Gjennomsnittlig durasjon 31.12.2016: 2,69

NOTE 13 FORDRINGER

<i>Beløp i 1000 kr</i>	31.12.2017	31.12.2016
Fakturert, ikke betalt forfalt premie	49 144	154 875
Forfalt, ikke fakturert premie	635 831	479 045
Forskuddsbetalt premie mv	(29 695)	(28 119)
Tapsavsetning fordringer	(6 147)	(8 683)
Inkassoportefølje	8 712	4 820
Kundefordringer regresser og tredjepart	14 543	-
Fordring ifbm. direkte forsikring	672 388	601 939
Fordring ifbm. gjenforsikring	24 962	104 638
Andre fordringer	4 369	7 713
Sum andre fordringer	701 719	714 290

Aldersfordeling fakturert, ikke betalt forfalt premie.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	31.12.2017	31.12.2016
Ikke forfalt	41 401	120 235
Forfalt for 0-30 dager siden	5 862	24 601
Forfalt for 31-60 dager siden	1 055	2 281
Forfalt for 61-90 dager siden	705	599
Forfalt for 91-180 dager siden	121	1 065
Forfalt for 181-365 dager siden	-	3 948
Forfalt for mer enn 365 dager siden	-	2 146
Sum fakturert, ikke betalt forfalt premie	49 144	154 875

NOTE 14 KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

<i>Beløp i 1000 kr</i>	31.12.2017	31.12.2016
Innskudd hos kredittinstitusjoner	13 407	13 885
Bankinnskudd	56 688	59 490
Sum kontanter og kontantekvivalenter	70 095	73 375
Herav bundne midler		
<i>Beløp i 1000 kr</i>	31.12.2017	31.12.2016
Bundne bankinnskudd		
Skattetrekkkonto	7 463	6 450

Kontanter omfatter bankinnskudd som er benyttet til den løpende driften. Selskapet har ingen kontantekvivalenter slik det er definert i IAS 7.7. Bokførte verdier tilsvarer virkelig verdi.

NOTE 15 FOND

Naturskadefondet

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2017	2016
Bokført verdi pr 01.01	-	-
Tilbakeføring av tidligere dekning av underskudd i fondet	(32 838)	(41 408)
Opptjent premie	32 861	33 471
Erstatningskostnader	(20 915)	(17 901)
Reassuranse og administrasjonskostnader	(5 506)	(7 000)
Overført fra annen opptjent egenkapital	26 397	32 838
Bokført verdi pr 31.12	(0)	0

Garantiordningen

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2017	2016
Bokført verdi pr 01.01.	89 287	83 333
Pliktige avsetninger	4 247	5 954
Bokført verdi pr 31.12.	93 534	89 287

Selskapets naturskadefond var negativt med 32,8 millioner kroner ved utgangen av 2016. Tilsvarende beløp ble overført fra annen opptjent egenkapital for å dekke underskuddet i fondet, men ble tilbakeført pr 01.01.17. Ved utgangen av 2017 er fondet negativt med 26,4 millioner kroner som er overført fra annen opptjent egenkapital.

NOTE 16 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Selskapets eksisterende ansvarlige lån på 250 millioner kroner er tatt opp innen konsernet. Lånet kan på initiativ fra DNB Forsikring AS tidligst innfris fem år etter opptrekk av lånebeløpet. Eventuell førtidig innfrielse på ansvarlig lån krever samtykke fra Finanstilsynet. Lånet er rangert etter selskapets øvrige forpliktelser, men foran egenkapitalen. Dette definerer långivers rettigheter i en konkurs- eller avviklingssituasjon.

Beløp i 1000 kr	Lånebeløp	Rente 2017	Rentesats	Forfall
Ansvarlig lånekapital 31.12	250 000	8 964	NIBOR + 3,56 %	Evigvarende

Rentekostnaden utgjorde 9 millioner kroner i 2017 og inngår i Andre kostnader i resultatregnskapet.

NOTE 17

FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG GJENFORSIKRINGSANDELER

Beløp i 1000 kr

Brutto forsikringsforpliktelser 31.12.2017	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	26 763	175 122	238 602	(8)	351 135	466	88 405	19 813	900 299
Meldte, ikke oppgjorte erstatninger (RBNS)	30 895	137 425	65 941	-	306 796	908	60 522	3 255	605 743
Inntrufne, ikke meldte erstatninger (IBNR)	112 158	150 794	16 131	-	97 267	2 117	47 540	7 956	433 963
Avsetning, for indirekte skadebehandlingskostnader	7 996	16 042	4 520	3	16 853	212	4 864	502	50 991
Sum brutto erstatningsavsetning	151 049	304 261	86 591	3	420 916	3 238	112 926	11 713	1 090 697
Sum brutto forsikringsforpliktelser	177 812	479 383	325 194	(5)	772 051	3 704	201 332	31 525	1 990 996

Beløp i 1000 kr

Brutto forsikringsforpliktelser 31.12.2016	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	23 024	169 779	226 120	4	328 513	521	82 034	16 773	846 767
Meldte, ikke oppgjorte erstatninger (RBNS)	30 620	107 302	49 300	-	309 898	1 253	54 359	2 075	554 807
Inntrufne, ikke meldte erstatninger (IBNR)	91 430	104 809	64 332	-	77 938	2 225	38 557	9 232	388 522
Avsetning, for indirekte skadebehandlingskostnader	6 901	11 732	6 249	-	16 378	245	4 178	513	46 197
Sum brutto erstatningsavsetning	128 951	223 844	119 882	-	404 213	3 723	97 093	11 821	989 526
Sum brutto forsikringsforpliktelser	151 975	393 623	346 002	4	732 726	4 243	179 127	28 595	1 836 294

Norsk Naturskadepool sin andel av forsikringsforpliktelsene brutto og for egen regning:

Beløp i 1000 kr

Brutto forsikringsforpliktelser	31.12.2017	31.12.2016
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	17 021	14 394
Meldte, ikke oppgjorte erstatninger (RBNS)	22 388	19 420
Inntrufne, ikke meldte erstatninger (IBNR)	6 827	3 781
Avsetning for indirekte skadebehandlingskostnader	-	-
Sum brutto erstatningsavsetning	29 215	23 201
Sum brutto forsikringsforpliktelser	46 236	37 595

Beløp i 1000 kr

For egen regning andel av brutto forsikringsforpliktelser	31.12.2017	31.12.2016
Avsetning for egen regning av ikke opptjent bruttopremie	17 021	14 426
Meldte, ikke oppgjort for egen regning andel av brutto erstatninger (RBNS)	22 389	19 112
Inntrufne, ikke meldt for egen regning andel av brutto erstatninger (IBNR)	6 827	3 781
Sum for egen regning andel av brutto erstatningsavsetning	29 215	22 893
Sum for egen regning andel av brutto forsikringsforpliktelser	46 237	37 319

Beløp i 1000 kr	2017	2016
Endringer i forsikringsforpliktelser	Brutto	Brutto
Skader og skadebehandlingskostnader		
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	601 004	594 279
Inntrufne, ikke meldte skader	388 522	381 468
Sum pr 1. januar	989 526	975 747
Økning i forpliktelser		
Fra årets skader	1 531 501	1 556 262
– herav betalt	(946 122)	(1 028 263)
Fra tidligere år (avvikling)	(484 208)	(514 219)
Sum pr 31. desember	1 090 697	989 526
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie		
Pr 1. januar	846 767	836 211
Økning i perioden	(2 138 406)	(2 095 067)
Opptjent i perioden	2 191 938	2 105 623
Sum pr 31. desember	900 299	846 767

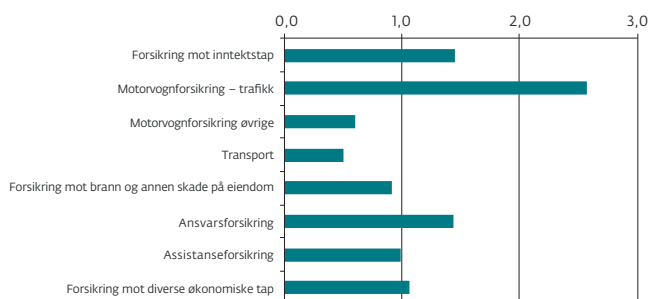
Erstatningsavsetning er avsetning relatert til skadetilfeller som er inntruffet på balansedagen, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte kjente skader (RBNS) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR). Erstatningsavsetning er diskontert og inkluderer fremtidige direkte og indirekte skadebehandlingskostnader.

Beregning av erstatningsavsetningen er basert på bruk av erfaringsdata der en tar utgangspunkt i hvordan erstatningskostnadene utvikler seg over tid. Dette vil omfatte utviklingen i både RBNS avsetningen og avsetningen for etteranmeldte skader (IBNR). Beregningen av IBNR er forbundet med mer usikkerhet enn beregningen av RBNS avsetningen siden man der har informasjon om skaden.

For å beregne erstatningsavsetningen benyttes anerkjente aktuarielle statistiske modeller som baseres på erfaringstall og informasjon om porteføljeutviklingen. Modelltilpasningen måles ved å se på avviket mellom faktiske, historiske tall og de tilsvarende beløp som beregnes i modellen.

Hovedtyper av statistiske modeller som benyttes er Chain-Ladder metoden og Bornhuetter-Fergusson. I visse tilfeller kombineres også skadefrekvens med gjennomsnittlig erstatningsbeløp i metodene. Valg av beregningsmetoder vil være avhengig av forsikringsprodukt og hvor mange års skadehistorikk som er tilgjengelig. Chain-Ladder metoden er mest benyttet for produkter med relativt stabil utvikling mens Bornhuetter-Fergusson benyttes for produkter med lang avviklingstid eller nye produkter med mangelfull skadehistorikk. Metoden kombinerer forventet skadeprosent med skadehistorikk slik at informasjon fra eldre skadeår vektlegges mer enn yngre.

Forventet inflasjon er implementert i avsetningene og er en viktig størrelse i produkter som har lang avviklingstid som personskade-erstatninger innen Motor Ansvar og Ulykke. Grafen under viser forventet inflasjon for de ulike produktene:

Strukturen på gjennomsnittlig avviklingstid (durasjonen) og størrelsen på erstatningsavsetningene påvirker diskonteringseffekten. Det benyttes ulike inflasjonsforutsetninger avhengig av produktets innhold. For eksempel inneholder avsetning til Brann Kombinertbransjene som regel en KPI inflasjonsjustering mens for personskader Motor og Ulykke legges utvikling i grunnbeløpet G til grunn for inflasjonen. Siden inflasjonsforutsetningene knyttet til KPI og G er størrelser som til en viss grad overstiger renteforutsetningen, vil effekten av diskonteringen være lav i porteføljen. Renteforutsetningen som legges til grunn er EIOPAs rentekurve tilpasses norsk forretning.

I tabellen under vises erstatningsavsetningen før diskontering og diskonteringseffekten for hovedproduktene.

Beløp i 1000 kr	Erstatningsavsetning før diskontering	Diskonteringseffekt
02 – Income protection	142 062	991
04 – Motor vehicle liability, TPL	291 681	-3 462
05 – Motor, other classes	82 223	-152
06 – Marine, aviation and transport	45	-45
07 – Fire and other property damage	405 902	-1 839
08 – Generalk liability	3 032	-6
11 – Assistance	108 112	-50
12 – Miscellaneous non-life insurance	11 167	44
Totalsum	1 044 224	-4 518

Utvikling i erstatningsavsetning per skadeårgang:

Selskapet har ni skadeårganger, og erstatningsavsetningen fra 2009 til 2016 har utviklet seg slik i 2017:

Brutto Beløp i 1000 kr	Skadeårgang									Sum
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Beregnet erstatningskostnad per skadeår	464 949	930 221	1 067 634	1 161 845	1 270 940	1 372 150	1 463 278	1 556 262	1 531 501	
– ett år senere	465 861	946 265	1 061 378	1 133 614	1 269 738	1 360 498	1 456 879	1 556 310		
– to år senere	450 516	923 244	1 033 789	1 129 223	1 252 033	1 351 063	1 444 646			
– tre år senere	446 554	912 780	1 021 937	1 132 763	1 242 264	1 360 381				
– fire år senere	439 816	918 284	1 017 755	1 127 121	1 248 893					
– fem år senere	445 841	914 426	1 010 475	1 118 655						
– seks år senere	445 814	909 699	1 006 403							
– syv år senere	444 566	903 863								
– åtte år senere	441 835									
Utbetalt	440 108	893 506	986 514	1 085 295	1 189 512	1 268 461	1 337 266	1 375 004	946 122	9 521 789
Erstatningsavsetning	1 727	10 357	19 889	33 359	59 380	91 920	107 380	181 305	585 379	1 090 697

For egen regning Beløp i 1000 kr	Skadeårgang									Sum
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Beregnet erstatningskostnad per skadeår	455 122	888 590	856 887	975 245	1 036 681	1 353 582	1 420 790	1 492 689	1 524 167	
– ett år senere	456 385	898 924	824 730	956 214	1 037 321	1 340 272	1 411 590	1 486 058		
– to år senere	439 225	876 334	807 512	951 410	1 025 670	1 330 043	1 398 825			
– tre år senere	435 782	865 870	798 893	954 429	1 015 160	1 339 054				
– fire år senere	427 648	871 374	794 828	948 777	1 020 959					
– fem år senere	433 040	865 016	789 517	940 317						
– seks år senere	430 456	860 289	785 063							
– syv år senere	429 183	854 453								
– åtte år senere	426 452									
Utbetalt	424 726	844 096	765 572	907 755	961 647	1 247 970	1 293 147	1 307 395	943 403	8 695 710
Erstatningsavsetning	1 727	10 357	19 491	32 562	59 312	91 084	105 678	178 663	580 765	1 079 640

NOTE 18 AVSETNINGER OG ANDRE FORPLIKTELSE

Andre forpliktelser

<i>Beløp i 1000 kr</i>	31.12.2017	31.12.2016
Skyldig konsernbidrag	150 000	250 000
Skyldige offentlige avgifter	179	49
Forpliktelser til tidligere risikobærere	42	37
Leverandørgjeld	3 929	7 748
Sum andre forpliktelser	154 150	257 834

Andre avsetninger for forpliktelser

<i>Beløp i 1000 kr</i>	31.12.2017	31.12.2016
Skyldige offentlige avgifter	15 577	13 299
Skyldige feriepenger	13 597	12 912
Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	40 859	46 021
Sum andre avsetninger for forpliktelser	70 032	72 232

NOTE 19 VERDIVURDERINGSFORSKJELLER REGNSKAPS- OG SOLVENS II BALANSEN

Solvens II-balansen tar utgangspunkt i regnskapsbalansen. Forskjeller mellom regnskapsbalansen og IFRS-balansen gjennomgås nedenfor.

Beløp i 1000 kr

Eiendeler	NGAAP	Reklassifisering for SII formål	Verdivurdering for SII formål	Solvens II
Immaterielle eiendeler	115 044	-	-115 044	-
Eiendeler ved skatt	-	-	-	-
Finansielle eiendeler	2 576 536	-	10 904	2 587 440
- Investeringer som holdes til forfall	362 726	-	10 904	373 630
- Aksjer og eiendeler	344 052	-344 052	-	-
- Investeringsfond	-	344 052	-	344 052
- Obligasjoner og andre verdip. Virkelig verdi	1 856 351	-	-	1 856 351
- Andre finansielle eiendeler	13 407	-	-	13 407
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser	8 687	-	-39 010	-30 323
- Gjenforsikringsandel av brutto premieavsetning	-2 371	2 371	-38 978	-38 978
- Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	11 058	-2 371	-32	8 655
Fordringer	701 720	-662 081	-	39 639
- Fordringer – forsikringstakere	672 388	-662 081	-	10 308
- Forfalte fordringer	10 308	-	-	10 308
- Ikke forfalte fordringer	677 232	-677 232	-	-
- Forskuddsbetalte fordringer	-15 151	15 151	-	-
- Fordringer - gjenforsikring	24 962	-	-	24 962
- Andre fordringer	4 369	-0	-	4 369
Øvrige eiendelsposter	56 688	-	-	56 688
Sum eiendeler	3 458 673	-662 081	-143 150	2 653 443

Forpliktelser	NGAAP	Reklassifisering for SII formål	Verdivurdering for SII formål	Solvens II
Risikomargin	-	-	67 142	67 142
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	900 299	-677 232	-124 950	98 117
- Løpende forretning	900 299	-677 232	-84 989	138 078
- Fremtidig forretning	-	-	-39 961	-39 961
Brutto erstatningsavsetning	1 090 697	-	-280	1 090 417
Øvrige forpliktelser	542 313	15 151	-	557 464
- Pensjonsforpliktelser	16 090	-	-	16 090
- Forpliktelser i forbindelse med direkte forretning	50 222	15 151	-	65 373
- Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	1 819	-	-	1 819
- Andre forpliktelser	224 182	-	-	224 182
- Ansvarlig lån	250 000	-	-	250 000
Garantiavsetningen	-	-	93 534	93 534
Forpliktelser ved skatt	98 385	-	-21 265	77 119
Sum forpliktelser	2 631 694	-662 081	14 181	1 983 794
Sum Egenkapital/solvenskapital	826 979	(0,00)	-157 330	669 649

Netto forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser på 157,3 millioner kroner er fratrasket egenkapitalen i Solvens II balansen. Forskjellen er etter beregnet skatteforpliktelse på 21,3 millioner kroner.

Immaterielle eiendeler

Selskapets immaterielle eiendeler omfatter balanseførte utviklingskostnader til forsikringssystem. I regnskapsbalansen er denne verdigrundlagt til 115 millioner kroner ved utgangen av 2017. I henhold til Solvens II-prinsippene skal immaterielle eiendeler bare balanseføres dersom eiendelen kan omsettes separat, og det eksisterer tilgjengelig priser for eiendelene. Denne bestemmelsen er vurdert dithen at kriteriet for balanseføring i Solvens II-balansen ikke er innfridd. Balanseverdien i Solvens II er derfor null.

Finansielle eiendeler

Selskapets finansielle eiendeler er i hovedsak plassert i rentepapirer, men har gjennom 2017 endret forvaltningsstrategien med økt innslag av eiendomsplasseringer og investering i ulike aksjefond.:

Beløp i 1000 kr

Investeringsobjekt	NGAAP verdi	Solvens II verdi
Aksjefond	152 771	152 771
Eiendomsfond	191 281	191 281
Selskapsobligasjoner	2 215 926	2 226 830
Statsobligasjoner	16 558	16 558
Sum	2 576 536	2 587 440

Forskjellene i verdivurderingen mellom regnskapsbalanse og Solvens II balanse for finansielle eiendeler utgjør 10,9 millioner kroner, og er knyttet til holde-til-forfall-obligasjoner som er verdivurdert til virkelig verdi i Solvens II-balansen.

Kundefordringer og andre fordringer

Selskapets samlede fordringer pr. 31.12.2017 i regnskapsbalansen utgjorde 701,7 millioner kroner. I Solvens II-balansen reduseres fordringene til 39,6 millioner kroner.

I henhold til Solvens II-prinsippene blir fordringer som ennå ikke er fakturamessig forfalt (677,2 millioner kroner), regnet som fremtidig kontantstrøm knyttet til premieinnbetaling. Denne kontantstrømmen blir således inkludert i beregningen for premieavsetning i Solvens II balansen og dermed ikke ansett som en kundefordring. Krav som er fakturamessig forfalt er klassifisert som kundefordringer også etter Solvens II-prinsippene.

Forsikringstekniske avsetninger

Under Solvens II settes verdien av forsikringstekniske avsetninger lik beste estimat (nåverdi av fremtidige kontantstrømmer) med tillegg av en risikomargin. Erstatningsavsetningen i regnskapsbalansen vil være lik som i Solvens II balansen. Premieavsetningene vil være markant forskjellig i de to balansene. Under Solvens II er premieavsetningen basert på en kontantstrømbetraktning på nåverdien av fremtidige utbetalinger fratrukket innbetalinger der kontrakten faller innenfor «kontraktens grense» på et gitt betraktningstidspunkt.

Beløp i 1000 kr

Premieavsetning	Forsikring mot inntektstap	Motorvogn forsikring - trafikk	Motorvogn forsikring - øvrige	Transport forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Total
NGAAP	26 763	175 122	238 602	(8)	351 135	466	88 405	19 813	900 299
Solvens II	(1 264)	(9 637)	29 368	(9)	65 784	(131)	2 938	11 068	98 117

Av forskjellen mellom regnskapsavsetningen og avsetning etter Solvens II beregning på 802,2 millioner kroner gjelder 677,2 millioner kroner ikke forfalte fordringer. Nettoeffekten av reassuranse på premieavsetningen i Solvens II balansen er negativ med 39 millioner kroner. Ved beregning av Risk Margin brukes her metode 3. Risk Margin avhenger av SCR, kapitalkostnad og rente.

NOTE 20 KAPITALKRAV OG KAPITALDEKNING

Den samlede risiko i DNB Forsikring måles og rapporteres etter gjeldende Solvens II-regelverk og rapporteres til styret hvert kvartal.

Selskapet oppfyller solvenskapitalkravet (SCR) og minimumskapitalkravet (MCR) per 31.12.17. Kapitalkravet beregnes i standardmodellen hvor det inngår moduler for selskapets skadeforsikringsrisiko, helseforsikringsrisiko, markedsrisiko, motpartsrisiko og operasjonell risiko.

Risikoeksponeringene kan overordnet beskrives som følger; mer detaljerte opplysninger finnes i note 21:

- Forsikringsrisiko: risikoen for økonomisk tap som følge av ugunstig utvikling i premieinntekter og erstatningsutbetalinger sammenlignet med forventningen
- Markedsrisiko: risikoen for økonomisk tap som direkte kan knyttes til kursendringer i finansielle markeder
- Motpartsrisiko: økonomisk tap som skyldes at selskapets motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser
- Operasjonell risiko: risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser

Virksomhetens solvenskapital og solvenskapitalkrav er som følger ved utgangen av 2017, sammenlignet med 2016:

Beløp i 1000 kr	SCR 31.12.17	SCR 31.12.16	MCR 31.12.17	MCR 31.12.16
Egenkapital NGAAP	826 979	704 072	826 979	704 072
Forskjeller mellom NGAAP og Solvens II	(157 330)	(154 593)	(157 330)	(154 593)
Ansvarlig lån (Tier 2)	250 000	250 000	250 000	250 000
Ikke tellende Tier 2 og Tier 3-kapital	-	(27 323)	(204 679)	(212 311)
Solvenskapital	919 649	772 156	714 970	587 168
Kapitalkrav	503 571	451 189	226 607	203 035
Solvensmargin	183 %	171 %	316 %	289 %
Overdekning	416 077	320 967	488 363	384 133

Solvenskapitalkravet (SCR) fremkommer som følger:

Beløp i 1000 kr	31.12.17	31.12.16
Skadeforsikringsrisiko	522 665	490 621
Helseforsikringsrisiko	107 433	101 691
Markedsrisiko	152 201	66 586
Motpartsrisiko	18 430	24 513
Operasjonell risiko	64 633	63 169
Diversifiseringseffekter	(193 932)	(144 995)
Utsatt skatteeffekt	(167 857)	(150 396)
Samlet tapspotensial	503 571	451 190

Selskapets kapitalstrategi tar utgangspunkt i SCR som det relevante måltallet. Regelverket begrenser MCR til maksimalt å utgjøre 45 % av SCR. SCR økte med 52,4 millioner kroner gjennom 2017. 32 millioner kroner av denne økningen skyldes økt markedsrisiko på grunn av kjøp aksjefond og økt eksponering mot eiendom. Den resterende økningen skyldes hovedsakelig økning i skadeforsikringsrisiko.

Selskapets solvenskapital til dekning av SCR har økt med 147,5 millioner kroner. Hovedårsaken til økningen var et sterkt resultat på 235,4 millioner kroner etter skatt. Det er avsatt 112,5 millioner kroner i konsernbidrag. Selskapet har vedtatt en kapitalstrategi som tar hensyn til planlagt vekst i kapitalkravet og planlagte investeringer. Sistnevnte vil redusere solvenskapitalen.

NOTE 21 OPPLYSNINGER OM RISIKO OG SENSITIVITET

Selskapets styre har ansvaret for overordnet risiko- og kapitalstyring i DNB Forsikring. Selskapet er eksponert mot ulike former for risiko som varierer mht. natur, eksponeringsomfang samt sannsynlighet og konsekvens for at risikoen materialiseres. Derfor vil tiltak og håndtering av ulike typer risiko variere.

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisikoen er delt inn i tre hovedelementer: premie- og reserverisiko, katastroferisiko og avgangsrisiko. Styring og kontroll av forsikringsrisiko favner bredt, og dekker eksempelvis selskapets retningslinjer for reassuranse samt tegningsregler for distribusjonsleddet. Tegningsreglene setter begrensning i forhold til objektstyper, størrelsen på verdiene som forsikres (forsikringssummer) samt kundegrupper.

Premie- og reserverisiko

Premierisikoen omfatter risikoen for at selskapet ikke har risikorett prising (underpriset) i forhold til erstatninger og kostnader. Risikoen skal dekke både estimeringsfeil og avvik fra forventning. Eksempler kan være store skader (enkelthendelser) eller endringer i skadefrekvens og gjennomsnittserstatning. Premierisikoen beregnes med ett års horisont og utgjør den største enkeltrisikoen i selskapet. Risikoen beregnes med utgangspunkt i premievolumet for de ulike hovedproduktene med tilhørende mål for standardavvik.

Reserverisiko er en type forsikringsrisiko som er knyttet til den usikkerheten som ligger i estimatene på avsetninger for fremtidig erstatningsansvar. Statistiske modeller benyttes for å estimere forventede fremtidige skader.

Volatiliteten i selskapets skadeprosent er en viktig indikator for aggregert forsikringsrisiko. Produktlønnsomheten rapporteres månedlig både til ledelse og styret. Skadeprosenten er avhengig av skadefrekvensen og gjennomsnittserstatningen. Følgende sensitivitetsberegning illustrerer resultateffekten av 1 % endring i gjennomsnittserstatningen og skadefrekvensen:

Beløp i 1000 kr	2017	2016
Resultateffekt av 1 % økning i skadefrekvens	164 015	128 760
Resultateffekt av 1 % økning i gjennomsnittserstatning	13 689	14 039
Økning i begge	179 345	144 086

Samlet effekt av 1 % endring i skadefrekvens og gjennomsnittserstatning utgjør 179 millioner kroner. Egenkapitaleffekten vil utgjøre 135 millioner kroner, tilsvarende 16,3 % av sum egenkapital ved utgangen av 2017.

Katastroferisiko og reassuranse

DNB Forsikring håndterer eksponering mot større enkelthendelser ved å redusere risikoeksponeringen gjennom et omfattende reassuranseprogram. Reassuranseavtalene begrenser selskapets erstatningsansvar ved hver enkelt hendelse til maksimalt 10 millioner kroner. Dette sikrer resultatstabilitet og gir en vesentlig reduksjon i virksomhetens kapitalkrav. Effekten illustreres i følgende tabell som viser brutto og netto solvenskapitalkrav for katastroferisiko før diversifisering:

Beløp i 1000 kr	Brutto kapitalkrav	Netto kapitalkrav
Naturkatastroferisiko - Stormrisiko	521 373	46 272
Menneskeskapt katastrofe - Motor	187 481	20 712
Menneskeskapt katastrofe - Brann	213 029	23 664

Reassuransekontraktene gir en betydelig besparelse av kapitalkostnader. Summen av alle gjenforsikringselementer i resultatregnskapet utgjorde en tapsføring på 15 millioner kroner i 2017 mot en inntektsføring på 25 millioner kroner i 2016. Reassuransekontraktene er i all hovedsak plassert hos reassurandører i nord- og mellom Europa. Alle reassurandørene er minst A-ratet. Det er gjort en «impairment-vurdering» av fordringene på reassurandørene, og det er ikke avdekket nedskrivningsbehov.

Avgangsrisiko

Selskapets forsikringsavtaler er primært ettårige avtaler med privatpersoner som sistnevnte kan kansellere på en måneds varsel. Avgangsrisiko er knyttet til sannsynligheten for at forsikringsavtaler med forventet lønnsomhet avsluttes før hovedforfall. Slik risiko håndteres gjennom CRM-aktiviteter.

Markedsrisiko

Selskapet har gjennom 2017 endret forvaltningsstrategien med økt innslag av eiendomsplasseringer og investering i ulike aksjefond. Selskapets markedsrisiko omfatter kortsiktige verditap på finansielle eiendeler. Risiko knyttet til finansielle eiendeler reguleres av selskapets styrevedtatte investeringsstrategi. De forsikringstekniske avsetningene som skal dekke selskapets erstatningsforpliktelser er også eksponert for renterisiko og motregnes renterisiko i finansporteføljen.

I tråd med investeringsstrategien har selskapet investert i ulike aksjefond. Markedsrisikoen knyttet til aksjeinvesteringene utgjorde 65,1 millioner kroner ved utgangen av 2017. I risikoberegningen er det hensyntatt et aksjefall på mellom 40 % og 50 %. Videre har selskapet økt plasseringene i eiendomsfond. Markedsrisikoen knyttet til disse plasseringene utgjorde 47,8 millioner kroner, tilsvarende et verdifall på 25 %.

Kreditspreaden uttrykker investorenes risikopåslag sammenlignet med risikofri rente. Kraftige økninger i risikopremien vil påvirke verdien på renteporteføljen negativt. Spreadrisikoen er beregnet med utgangspunkt i de ulike rentepapirenes ratingklasse, hvor tapspotensialet er differensiert mellom de ulike ratingklassene. Denne risikokategorien utgjorde 58,4 millioner kroner.

Øvrige markedsrisikoelementer omfatter renterisiko og konsentrasjonsrisiko. Renterisikoen utgjorde 8,7 millioner kroner. Selskapet hadde ikke konsentrasjonsrisiko ved utgangen av 2017.

Samlet tapspotensial på 152,2 millioner kroner inkluderer diversifiseringseffekter mellom aktivaklassene. Diversifiseringseffekten utgjør 27,8 millioner kroner.

Sensitivitet av renteøkning

Renterisikoen er definert som verdifall som følge av en parallell endring gjennom hele rentekurven. Ved utgangen av 2017 var rentefølsomheten, uttrykt som et parallellskift i rentekurven på 100 basispunkter, som følger:

Beløp i 1000 kr	2017	2016
Sensitivitet ved økning på 100 basispunkter	19 769	18 994

Beregningen viser det umiddelbare regnskapsmessige tapet ved en renteøkning på ett prosentpoeng.

Renteporteføljen, inkludert papirer som holdes til forfall, er inndelt i durasjonsintervall som følger:

Beløp i 1000 kr	0–1 mnd	1–3 mnd	3–12 mnd	1–3 år	3–5 år	Over 5 år	Sum
Rentepapirer vurdert til virkelig verdi over resultatet	221 223	885 265	298 991	142 355	231 429	77 090	1 856 351
Rentepapirer som holdes til forfall	13 598	-	52 593	199 895	96 640	-	362 726
Sum eiendeler	234 821	885 265	351 584	342 250	328 069	77 090	2 219 077

Sensitivitet av spreadøkning

Kreditteksponeringen er klassifisert i ratingkategorier som følger:

Beløp i 1000 kr	AAA	AA	A	BBB	Ingen rating	Sum
Rentepapirer vurdert til virkelig verdi over resultatet	375 765	521 002	513 287	57 171	389 125	1 856 351
Rentepapirer som holdes til forfall	129 026	10 099	88 960	10 067	124 573	362 726
Bankinnskudd			70 095			70 095
Fordringer reassurandører		2 789	22 173			24 962
Fordringer kunder					672 388	672 388
Andre fordringer					4 369	4 369
Sum finansielle eiendeler	504 792	533 890	694 515	67 238	1 190 455	2 990 891

Ved utgangen av 2017 var 58 % av den totale kreditteksponeringen ratet som «A» eller bedre. En betydelig del av det norske rentemarkedet består av utstedere uten offisiell rating. Rentepapirer i denne kategorien inngår under «Ingen rating» i tabellen ovenfor. Forvalter foretar en egen vurdering av kredittverdigheten for denne type plasseringer.

Kredittrisiko består i hovedsak av motpartsrisiko og spreadrisiko knyttet til renteinstrumenter. Ved årsskiftet utgjorde spreadrisiko 38 % av total markedsrisiko.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko omfatter risiko for at motparten ikke gjør opp forpliktelsen når den forfaller. Selskapet er eksponert for motpartsrisiko gjennom reassuranseavtalene i tillegg til selskapets bankplasseringer og kundefordringer. Motpartsrisiko knyttet til investeringsporteføljen er inkludert i markedsrisikoen ovenfor. Motpartsrisikoen knyttet til reassuranseavtalene og bankinnskudd er basert på motpartens rating. For kundefordringene innregnes en proratarisk andel som potensielt tap på forfalte fordringer.

Styret har fastsatt ratingkrav i forhold til reassurandører. Alle reassuransekontrakter er plassert i selskap med A-rating i henhold til offisiell rating, og 11 % av balanseført fordring er plassert i selskap bedre enn A. Risikoen for tap anses som svært lav, og det er derfor ikke gjort tapsavsetning på kontraktene.

Fordring på kunder er fordringer på enkeltkunders forsikringspremie, og har derfor ingen rating. Det henvises til note 13 for spesifisering av fordringer mot forsikringstagere, aldersfordeling og tapsavsetning.

Operasjonell risiko

Risikoeksponeringen mot operasjonelle tap og hendelser beregnes i standardmodellen basert på selskapets premievolum og forsikrings-tekniske avsetninger. Selskapets operasjonelle risiko håndteres i virksomhetsstyringssystemet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko i et Forsikringsselskap er i all hovedsak relatert til risikoen for at selskapet ikke kan møte erstatningsforpliktelsen overfor kundene. Selskapet har fastsatt en investeringsinstruks som sikrer høy grad av likviditet: både krav til «investment grade» og kort durasjon sikrer en portefølje med høy likviditet. I tabellen nedenfor er tidsintervallet angitt i form av rentepapirenes forfallstidspunkt:

Beløp i 1000 kr	0–1 mnd	1–3 mnd	3–12 mnd	1–3 år	3–5 år	Over 5 år	Ingen fast	Sum
Aksjer og andeler vurdert til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-	-	-	344 052	344 052
Rentepapirer vurdert til virkelig verdi over resultatet	221 223	885 265	298 991	142 355	231 429	77 090	-	1 856 351
Rentepapirer som holdes til forfall	13 598	-	52 593	199 895	96 640	-	-	362 726
Bankinnskudd	70 095	-	-	-	-	-	-	70 095
Fordringer reassurandører	-	67	125	10 242	14 529	-	-	24 962
Fordringer kunder	56 032	168 097	448 259	-	-	-	-	672 388
Andre fordringer	-	-14	1 084	-	-	3 300	-	4 369
Sum finansielle eiendeler	360 948	1 053 414	801 051	352 492	342 597	424 442	424 442	3 334 943
Ansvarlig lån	-	-	-	-	-	250 000	-	250 000
Forpliktelser ifbm direkte forsikring	50 222	-	-	-	-	-	-	50 222
Forpliktelser ifbm gjenforsikring	1 819	-	-	-	-	-	-	1 819
Andre forpliktelser	346	1 038	152 767	-	-	-	-	154 150
Sum forpliktelser, inkl. lånekapital	52 387	1 038	152 767	-	-	-	-	456 191
Erstatningsavsetning	56 853	170 558	454 821	340 297	50 717	17 451	-	1 090 697

Av finansielle eiendeler har 2 215 millioner kroner, dvs. 66 % forfall innen ett år. Rentepapirene inkluderer ikke nominelle fremtidige rentebetalinger utover påløpt rente på balansedagen. Årlig rente på ansvarlig lån kommer i tillegg til forpliktelsene listet i tabellen over.

NOTE 22 ANTALL ANSATTE/ÅRSVERK

	2017	2016
Antall ansatte pr 31. desember	200	214
Antall årsverk pr 31. desember	190	203
Gjennomsnittlig antall ansatte	207	208
Gjennomsnittlig antall årsverk	196	196

NOTE 23 GODTGJØRELSE

Godtgjørelse til styret og ledelse

Beløp i 1000 kr	Fast årslønn ¹⁾	Opptjent honorarer i 2017 ²⁾	Utbetalt lønn i 2017 ³⁾	Bonus opptjent i 2017 ⁴⁾	Natural- ytelser og andre ytelser i 2017	Totale godtgjørelser opptjent i 2017	Utlån pr 31.12.2017 ⁵⁾	Opptjent pensjons- kostnad ⁶⁾
Styret								
Hanne Myre, nestleder	0	92	0	0	0	92	0	0

Trond Bentestuen, Per Kristian Ek og Kjartan Reve er ansatt i DNB. De har ikke mottatt godtgjørelse for styrevervene i DNB Forsikring AS.

Ledelse

Ketil Voll, adm.dir	1 120	0	1 224	290	79	1 593	100	115
Hans Petter Madsen, til 23.10.17	1 912	0	1 979	0	157	2 136	1 607	474
Kari H. Holter	1 330	0	1 377	22	181	1 656	6 671	262
Oddgeir Blystad	1 190	0	1 220	117	105	1 442	3 719	238
Richard Waage	1 060	0	1 078	201	92	1 370	1 417	195
Jeanette Bergum, fra 27.03.17	855	0	740	93	91	924	4 066	107
Hannes Senoner, fra 23.10.17	785	0	570	111	20	702	2 815	43
Truls Erik Samdal Aasen, til 23.10.17	1 275	0	1 308	0	121	1 429	5 002	115
Lars-Petter Hagen, til 27.03.17	1 195	0	1 226	22	96	1 343	2 712	299
Ole Jacob Borgen, til 27.03.17	1 105	0	1 145	48	80	1 273	1 651	254

1) Fast årslønn ved utgangen av året for de som var medlem av styret eller ledelsen i løpet av året.

2) Omfatter honorarer mottatt fra alle selskaper i DNB-konsernet for arbeid i styret og utvalg.

3) Omfatter lønnsutbetalinger for hele året, det vil si utover den perioden enkelte har vært medlem av styret eller ledelsen, og feriepenger av bonusutbetalinger.

4) Bonusopptjening eksklusive feriepenger.

5) Utlån pr 31.12.17 er gitt fra DNB Bank ASA. Utlån til ansatte i DNB er gitt på funksjonærbetingelser, som er nær ordinære kundevilkår.

6) Opptjent pensjonskostnad inkluderer årets opptjente pensjonsrettighet (SCC). Beregning av pensjonsopptjening er basert på de samme økonomiske og aktuarmessige forutsetninger som er benyttet i note 6 Pensjoner. Årets opptjente pensjonskostnad ekskluderer effekt av omdanning av pensjonsordning.

Administrerende direktør sluttet i selskapet den 23. oktober 2017. Ketil Voll ble konstituert som administrerende direktør. Det er ikke inngått noen særskilt avtale om sluttvederlag for administrerende direktør eller styrets leder. Det foreligger heller ingen aksjeverdbasert godtgjørelse for ledelse eller styret.

Godtgjørelse til valgt revisor

Beløp i 1000 kr (eks mva)	2017	2016
Lovpålagt revisjon	372	327

NOTE 24 TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Selskapet benytter eksisterende konsernfunksjoner på relevante områder for selskapet organisert i DNB Bank ASA, og blir kostnadsbelastet for ressursuttaket. Kostnaden for dette er vist under Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader i tabellen nedenfor. DNB Invest Denmark AS er långiver for selskapets samlede ansvarlige lån på 250 millioner kroner. DNB Bank ASA benyttes som selskapets leverandør av banktjenester. Alle avtaler med konsernselskaper er basert på markedsmessige vilkår.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	31.12.2017	31.12.2016
Balanseposter eiendeler		
Immatrielle eiendeler	115 044	65 862
Aksjer og andeler	319 972	69 354
Obligasjoner og sertifikater	1 856 351	29 196
Bankinnskudd	70 095	73 375
Balanseposter forpliktelser		
Ansvarlig lån	250 000	250 000
Leverandørgjeld	1 105	5 984
Konsernbidrag	150 000	250 000
Resultatposter		
Renteinntekter	660	779
Bankomkostninger	4 651	4 122
Salgskostnader	137 057	119 807
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	137 866	135 420
Verdiendringer på investeringer	13 889	1 284
Andre kostnader	8 964	4 951

Aksjer og andeler er knyttet til investering i eiendomsfond og aksjefond underlagt DNB Livsforsikring AS.

NOTE 25 EIERFORHOLD

Selskapskapitalen består av 265 000 aksjer pålydende NOK 1.000,-. Vedtektene inneholder ingen begrensninger i stemmerett. Selskapets aksjer er 100 % eiet av DNB ASA.

NOTE 26 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det er ikke inntruffet vesentlige hendelser etter 31.12.2017.

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i DNB Forsikring AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for DNB Forsikring AS som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den ellers viser seg å tilsynelatende inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 22. mars 2018
ERNST & YOUNG AS

Finn Espen Sellæg
statsautorisert revisor

Vi er her.
For at du skal være i forkant.

DNB Forsikring AS

Postadresse:
Postboks 1600 Sentrum
N-0021 Oslo

Besøksadresse:
Dronning Eufemias gate 30
Bjørvika, Oslo

dnb.no
